25ᵐᵈ ՏԱՐԻ Թիւ 6799 17 ՄԱՅԻՍ 1908 ՇԱԲԱԹ 29 ՌԷՊԻ-ՒԼ-ԱԽԷՐ 1326 30 Mai 1908 25ᵐᵉ année № 6799

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղրշ.
» ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 108 »
» ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 35 Ֆրք.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آرولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ՀԱՄԱՊԱՏՈՒՄ

ՉՈՐՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐԱՐՈՒ ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՆԵԼՈՎ ԵՒ ՇԱՐԱՅԱՐԵԼՈՎ ԱՄՓՈՓՈՒԱԾ

209. ՁԻԹԵՆԵԱՑ ԳԱԳԱԹԻՆ

Ղուկ. ԺԹ. 41—44

Ոստեր և ծաղկեր, երգեր և օրհնութիւններ, ովսաննաներ և խնդութիւններ ընկերացան Յիսուսին Բեթփագէէն դէպ ի վեր մինչեւ Ձիթենեաց գագաթը, ուր զառիվերը կը լմննայ, և զառիվայրը կը սկսի դէպ ի Կեդրոնի ձորը, որուն միւս կողմը կը տարածուի Երուսաղէմ քաղաքը. և անոր յառաջակողմը հոյակապ տաճարին գրաւիչ տեսարանը։ Ուրախութեան նշաններ և ցոյցեր ազդած էին Յիսուսի սիրտին վրայ ալ, և պահ մը ինքն ալ զուարթ ու ժպտուն կը յառաջէր օրհնաբանող ամբոխին մէջէն, և իր հեծելութեան վրայէն հանդարտօրէն կը դիտէր ժողովուրդը, որ միամիտ զգացումներով մեսիական յաղթանակութեան առնը կատարել կը կարծէր։ Տեսարանը կը փոխուի, Յիսուսի զգացումներն ալ կը փոխուին։ Երուսաղէմի տեսարանը միտքը կը բերէ քիչ օրէն կատարուելիք խաչին եղերահուրգը, կը մտածէ թէ ի՛նչ անուղիղ ճանապարհներով պիտի յաջողին իր հակառակորդները, կը յիշէ թէ ո՛րչափ ուխտաւորաց ու ճշմարտութիւնը անոնց սիրտին մէջ տպաւորելու, ի՛նչչափ հոգ տարաւ Երուսաղէմը փրկութեան ճանապարհ բերելու, և թէ ի՛նչպէս Երուսաղէմ անզգայ և ապերախտ՝ անարգեց իր ջանքերը, չօգտուեցաւ քարոզներէն, չզղջացաւ հրաշքներէն, և չուղղեց իր ընթացքը։ Երուսաղէմի ամպարիշտ գործերը պիտի շարժեն աստուածային վրէժխնդրութիւնը, պիտի իջնեն անոր վրայ աստուածառաք պատիժները, փառաւոր քաղաքը պիտի կործանի, հոյակապ տաճարը պիտի քանդուի, ընտրեալ ժողովուրդը պիտի ցրուի։ Այդ մտածումները յանկարծ ազդեցին Յիսուսի սիրտին վրայ, և որովհետեւ տեսակ էին անակնկալ փոփոխութիւնները, սաստկագոյն եղաւ ուրախալից պարագաներու մէջտեղ ծագող տխրալից զգացումը, փղձկեցաւ անոր սիրտը, թախծեցաւ անոր հոգին, լեցուեցան աչուըները, արցունքի կաթիլներ սկսան իջնել այտերէն ի վայր։ Աւետարանը քիչ անգամ կը յիշէ Յիսուսի արցունքը, և երբ կը յիշէ, կ'ուզէ իմացնել թէ ո՛րչափ խորին էր այն վայրկեանին յուզմունքը։ «Տեսեալ զքաղաքն՝ ելաց ի վերայ նորա»։

Սիրտին զեղումը չկրնար զսպել Յիսուս, և քաղցր ու գթալից, բայց միանգամ ցաւագին չեչտերով կ'արտայայտէ իր զգացումները, ո՛չ բարձրաձայն և ամենուն լսելի ձայնով, այլ մեղմիկ կերպով, հազիւ մօտիկ եղողներէն լսուելու չափ. «Երուսաղէ՛մ, Երուսաղէ՛մ, ինչո՞ւ չուզեցիր քեզի եկած աստուածային այցելութիւնը ճանչնալ, ինչո՞ւ օրէնքներու և մարգարէներու ծանօթ լինելով հանդերձ՝ չգիտցար աստուածային խոստմանց ժամանակները իմանալ, ինչո՞ւ այդչափ հրաշքներու և յայտնութիւններու դէմ ուզեցիր աչքերդ գոցել։ Եթէ մինչեւ հիմա չուզեցիր օգտուիլ, գոնէ սա վերջին վայրկեանին աչքդ բանայիր և երկնային լոյսը տեսնայիր, գոնէ այսօր քու փրկութեանդ և խաղաղութեանդ վերջին պատեհը չանարգէիր. սակայն անոր ալ պատրաստ չես. կամաւ խաւարը կը սիրես և մեղքիդ մէջ կը մնաս, և ճշմարտութիւնը քեզի ծածկուած կը մնայ։ Բայց, աւա՜ղ, աստուածային ողորմութեան չափը քեզի համար պիտի լրանայ, և արդարութեան խստութիւնները ձեռք պիտի առնուին քու վրայ։ Տագնապի և վտանգի օրեր պիտի հասնին քու վրադ, թշնամիներ պիտի հասնին, պիտի պատեն պատնէշներով, պիտի պաշարեն խստութեամբ, պիտի նեղեն ամէն կողմէն, պիտի կործանեն քեզ և պիտի աւերեն, և քու հոյակապ շինուածներդ հողի հաւասար պիտի ըլլան, բնակիչները պիտի կոտորեն, զաւակներդ պիտի ցրուեն, և բոլոր քու այժմեան մեծութենէն քարի վրայ քար մը պիտի չմնայ. և այդ ամէն աղէտները պիտի կրես, որովհետեւ չուզեցիր աստուածային այցելութեան ժամանակը իմանալ, չուզեցիր աստուածային ողորմութեան պատեհէն օգտուիլ, և աստուածային բարկութեան արդար վրէժխնդրութեան մատնուեցար»։

Ասոնք եղան Յիսուսի բերնէն բղխած ցաւագին հառաչանքները, մինչ ժողովուրդը իր խանդավառութեան բորբոքման մէջ, բնաւ մտադրութիւն չէր դարձըներ, այլ ոստեր ձեռքը և երգեր բերանը, ասացուածներով և պարերով Յիսուսին ետեւէն առջեւէն կը քալէր կը յառաջէր, խոլամիտ քան թէ միամիտ զգացումներով։

210. ՅԻՍՈՒՍ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԷՋ

Մատթ. ԻԱ. 10—11, 14. Մարկ. ԺԱ. 11

Խուռն ամբոխը աղաղակներով, առաջնորդներ անոնց ձայնակցելով, Յիսուս Նոր-օրհնակ կերպով մը յաղթանակին վրայ հեծած, իջան Ձիթենեաց լեռնէն դէպ ի վայր, անցան Կեդրոնի ձորակը, հասան Երուսաղէմի արեւելեան դրունը, և նոյն հանդէսով մտան քաղաքը, և յառաջեցին ուղիղ դէպ ի տաճարը։ Քաղաքացիք ցնցուեցան, բոլոր քաղաքը իրար անցաւ, «Դղրդեցաւ քաղաքն ամենայն», և ամէն ոք սկսաւ իրարու հարցնել, թէ նոր ի՛նչ կայ, ի՛նչ հանդէս է, կամ թէ տարօրինակ ի՛նչ հանդիպած է։ Սակայն երկար չտեւեր անստուգութիւնը, գործը երեւան ելաւ. Նազովրեցի Յիսուսն է, հրաշագործ մարգարէն, որ բաւական ժամանակէ ի վեր մէջտեղ չէր երեւար, և Երուսաղէմ մնալէ խուսափելով Յորդանանու կողմերը ատեն կ'անցընէր, Զատկի առթիւ Երուսաղէմ կուգայ, և իր երկրպագուները, Գալիլեացի և Պերէացի ուխտաւորներ, զինքը նորէն տեսնելնուն ուրախութեան հանդէսներ են սարքեր, և ինչ որ բերաննին կուգայ կը գոչեն, կ'երգեն, կը պոռան, կ'աղաղակեն։ Բայց անարգական է Երուսաղէմացիներուն բռնած ընթացքը, և մտադրութիւն ալ ունին թշնամական գործ մըն ալ կատարելու, սակայն այնչափ խուռն է համակիրներու բազմութիւնը և այնչափ բուռն է ժողովրդական խանդավառութիւնը, որ բնաւ չեն համարձակիր հակառակ բան մը ընել, կամ թշնամական գործ մը կատարել, և ոչ ալ Հռովմայեցի պահապաներուն մտադրութիւնը կը յանդգնին հրաւիրել այդ տարօրինակ ցոյցերու և մեսիական օրհնաբանութեանց վրայ։

Օրհնաբանող ամբոխին մէջ աչքի կը զարնէ մանր տղաքներու բազմութիւն մը, որ ժողովուրդին ըրածին հետեւելով, իրենք ալ անոր հետ և աւելի ուժգին կերպով և աւելի բարձր ձայնով. «Օրհնութիւն որդւոյ Դաւիթի», մեսիական աղօթքը կ'երգէին։

Իսկ Յիսուս իր հեծելութենէն իջած, տաճարին բակին մէջ պահ մը կը հանգստանար, երբ ինչչափ ախտաւորներ և խեղանդամներ որ այն տեղ կը գտնուէին, կոյրեր և կաղեր, [illegible] հիւանդներ, հետզհետէ սկսան Յիսուսին չուրջը խռնուիլ և բժշկութիւն խնդրել, և Յիսուս ալ ամէնուն խնդիրը կը կատարէր, և բոլոր հիւանդները կը բժշկէր։

211 ՓԱՐԻՍԵՑԻՆԵՐՈՒՆ ՏՐՏՈՒՆՋԸ.

Մատթ. ԻԱ. 15-16. Ղուկ. ԺԹ. 39-40. Յովհ. ԺԲ. 19

Այդ մեծ և նշանակալից գործը, ինչպէս էր Յիսուսի մուտքը մեսիական պատիւ, հնար չէր որ փարիսեցիները չզգային, որոնք սակայն չէին համարձակեր հրապարակային հակառակութիւն մը յայտնել, ինչպէս որ յիշեցինք։ Բայց խպառ լռելն ալ պատշաճ չսեպեցին, և ուզեցին գոնէ ուղղակի իրեն դիտողութիւն յայտնել. որ եթէ օրինաւոր մէկն է, պէտք է չներէ որ իր լռին հաւանութեամբ իրեն այնպիսի պատիւներ տրուին և օրհնութիւններ երգուին, իբր թէ իրօք ինքն ակնկալեալ Մեսիան եղած ըլլայ, ինչ որ իր կողմանէ յանդգնութիւն մը և աստուածային անուան անարգանք մը, և օրէնքի դէմ գործ մը եղած կ'ըլլար։ Ի սկզբանէ անտի Յիսուս իր մեսիայութիւնը կը քարոզէր եւ կը պաշտպանէր, բացորոշակ կերպով կը յայտարարէր, հրաշքները եւ վկայութիւնները իբր փաստ կը ցուցնէր. և ըսել Յիսուսէ պահանջել որ այսպէս անուղղակի կերպով իր ըսածները հերքէ և իր կոչումը անարգէ, պէտք է ըսել, որ եթէ չար միամիտ գործ մը չէր, հարկաւ ժպիրհ լրբութիւն մըն էր։ Մանաւանդ որ նոյն ատենը և նոյն ժամը տաճարին բակին մէջ այնչափ նոր բժշկութիւններ ալ կը կատարուէին, որոնք Յիսուսի վարդապետութեան նորանոր փաստեր էին։ Սակայն երբ մարդուն սիրտը կիրքերով մոլորած է, ո՛չ թէ հոգւոյն, այլ և մարմնոյն ալ աչքերը չտեսնող կը դառնան։

Փարիսեցիներ և քահանայապետներ և դպիրներ, որ է ըսել նոյն ժամուն տաճարին մէջ կամ մօտերը գտնուող սինհետրինի անդամներ, հրաշքները կը տեսնան, օրհնաբանութիւնները կը լսեն, և փոխանակ անոնցմէ ազդուելու, սաստիկ կերպով կը զայրանան, և Յիսուսի վրան գալով կը պահանջեն, որ երգեցիկ տղոց հրամայէ որպէս զի լռեն. «Զ՞ս լսես, կ'ըսեն, թէ ինչեր կը գոչեցեն ու կ'երգեն, և ինչպէ՞ս կրնաս ներել որ քու առջեւդ սանկ բաներ գոչեցուին»։ Հարկաւ առաջ իրենք փորձած էին լռեցնել, և չէին յաջողած։ «Ի՞նչ օգուտ, կ'աւելցնեն Յիսուսի հակառակորդները, ի՞նչ օգուտ կրնայ յուսացուիլ բան չգիտցող տղեկներու խօսքերէն. մի՞թէ անոնց խօսքը կրնա՞յ բան մը հաստատել»։ —Այո՛, կը պատասխանէ Յիսուս, շատ աղէկ կրնայ հաստատել, որովհետեւ ընդհանուր կերպով ալ ընդունուած է, թէ ստուգութիւնը տղաքներէ պէտք է քաղել։ Ս. Գիրքին մէջ ալ նոյն բանը գրուած է. և Դաւիթ ալ Սաղմոսին մէջ կ'ըսէ. —Ի բերանոյ տղայոց և ստնդիեաց կատարեցեր զօրհնութիւն— կամ ըստ բնագրին, «Ի բերանոյ մանկանց տղայոց ստնդիեաց կատարեցի օրհնութիւն (Սաղ. Ը. 3)։

«Գոնէ աշակերտներուդ խօսք մը հասկցո՛ւր, կ'ըսեն փարիսեցիները, իրենց վարդապետն ես, և անոնց գործը քեզի կրնայ վերագրուիլ. պէտք է որ իրենց սաստես, որպէս զի այդ տեսակ անհիմն գոյներ չըսեն» — «Ճշմարտութիւնը, կը պատասխանէ Յիսուս, չծածկուիր, ո՛րչափ ալ ծածկես, այն նորէն մէջտեղ կ'ելնէ. դուք ի զուր կ'աշխատիք որ խօսողները լռեցնէք և ճշմարտութիւն քարոզողներուն բերանը գոցէք։ Վստահ եղէք որ եթէ մարդիկ լռեն, քարեր լեզու կ'ելնեն, և եթէ ասոնք չխօսին, սա քարերը կ'սկսին աղաղակել»։

Փարիսեցիք՝ իրենց ճիգերուն ապարդիւն մնալը տեսնելով, և Յիսուսին բառած խօսքերուն դէմ բան մը չկրնալով ըսել, գրեթէ յուսահատութեան մէջ կ'իյնան, և իրարու հետ խօսակցելով կը խոստովանին, թէ բոլոր իրենց հնարագիտութիւնները և ճարտարամտութիւնները օգուտ մը չեն ունեցած, և այս ճամբով Յիսուսի հետ գլուխ ելնելու, անիկա լռեցնելու և յաղթահարելու յոյս չէ մնացած։ Որովհետեւ հակառակ իրենց աշխատութեան Յիսուսի համբաւը կը տարածուի, անոր քարոզութիւնները կը գրաւեն, անոր հրաշքները ազդեցութիւն կը գործեն, և բոլոր Պաղեստին, Գալիլեայէ Պերէա և Պերէայէ Հրէաստան, անոր ետեւէն կ'երթայ, և անիկայ իբրեւ Մեսիա կ'ընդունի, ինչպէս որ նոյն օրուան ժողովրդական խանդավառութիւնն ալ և ընդհանուր յուզումն ալ ցուցուցած էին։

212. ՅԻՍՈՒՍ ԲԵԹԱՆԻԱ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ

Մատթ. ԻԱ. 17. Մարկ. ԺԱ. 11.

Մատթէոսի և Ղուկասի պատմութենէն, աւելի բերան այնպէս կը տեսնուի, որ Յիսուս նոյն միաշաբաթի երեկոյին, հանդիսով Երուսաղէմ և տաճար գալէն յետոյ, տաճարի մէջ առեւտուր ընողները այն տեղէն դուրս հանելու ձեռնարկած [illegible] կը պատմէ թէ նոյն երեկոյ, ատենը ուշ էր, և թէպէտ չորս կողմը դիտեց, ու տեսաւ տաճարի մէջ տեղի ունեցող անպատեհութիւնները, բայց որովհետեւ իրիկուն եղած էր և գործի ատեն չէր մնացած, չկրցաւ բան մը ընել. այլ գիշերելու համար Բեթանիայի ճամբան բռնեց և դարձաւ այն տեղ, ուսկից առտուն մեկնած էր. «Հայեցաւ շուրջ զամենայնիւ, և զի էր երեկոյացեալ ժամն, ել ի Բեթանիա»։ Միւս աւետարանիչներուն պատմածն ալ ասոր հակառակ չէ, որովհետեւ անոնք առանց օրեր զատելու, քանի մը օրուան եղելութիւնները իրարու ետեւէն կը շարեն։

Այսպէս ուրեմն կը փակուի, Նիսան 10 և ապրիլ 2 միաշաբաթի օրը, և Յիսուս օրուան ամբոխէն և աղաղակներէն հանդարտած Երկոտասանները առնելով Բեթանիա կը դառնայ և կը գիշերէ իր սովորական ապաստանին Ղազարոսին տունը։

213. ԱՆՊՏՈՒՂ ԹԶԵՆԻՆ

Մատթ. ԻԱ. 18—19, Մարկ. ԺԱ. 12—14

Միւս առտուն, Նիսան 11, ապրիլ 3, երկուշաբթի օր, Յիսուս նորէն Երուսաղէմ կը դառնայ։ Վերջին օրերն էին, պէտք էր վերջնական կերպով իր վարդապետութիւնները կրկնէր, և իր սկզբունքները հռչակէր, որպէս զի ամէնուն միտքին մէջ թարմ մնար իր քարոզութիւնը, և ինքն ալ իր գործին գլուխը փակած ըլլար իր ընթացքը։

Առաւօտ կանուխ ելան Բեթանիայէն, և թերեւս շատ կանուխ ելլալով բան մը ուտելու ատեն ալ չունեցան, որով քիչ մը ճամբայ առնելէն ետքը սկսան անօթութիւն զգալ։ Յիսուս ինքն ալ բան մը ուտելու պէտքն զգաց, և բնական բերմամբ մը ճամբուն վրայ գտնուող թուզի ծառի մը մօտեցաւ, վրան ուտելու բան մը գտնալու միտքով. սակայն ծառը տերեւէ զատ բան չունէր. ողջ տերեւախիտ ծառ մըն էր, ուսկից շատ բան կը յուսացուէր, սակայն դժբաղդաբար պտուղ բնաւ չկար։ Բայց չէր կրնար ալ ըլլալ. ապրիլի առաջին օրերը Պաղեստինի մէջ ալ թուզեր չեն հասնիր, և Մարկոս ալ կ'ըսէ յայտնապէս, թէ «Ոչ եւս էր ժամանակ թզոյ»։ Թզենիներուն պտուղը տերեւներէն առաջ կը ցցուի, և թզենի մը որ լաւ տերեւազարդ կերպարան ունէր, պէտք էր պտուղներ ալ ունենար, թէ ոչ հասունցած, գոնէ բաւական կազմուած, և ծառին տերեւներուն աճումէն հետեւցնելով, կրնար ալ յուսացուիլ, որ կանխահաս պտուղներ ալ ունեցած ըլլար, որով բոլորովին անհիմն չէր կրնար ըսուիլ Յիսուսի թուզ գտնելու յոյսը։

Բեթանիայի և Բեթփագէի շրջակաները առատ են թզենիներ, և նոյն իսկ Բեթփագէի անունը, որ սովորաբար Խակբուզ-տուն կը թարգմանուի, մեզի առիթ կուտայ ենթադրելու որ անպտուղ թզենին ալ Բեթփագէի պարտէզներուն մէջն էր, որ գիւղէն եկած էր Յիսուսի հետեւած [illegible]։

Թուզի ժամանակէն դուրս թուզ գտնելու յոյսը թէպէտեւ բոլորովին անհիմն յոյս մը չէր, սակայն աւետարանին նպատակէն դուրս ելած չենք ըլլար, եթէ ըսենք որ աւետարանական տեսակ ձեւ ունի Յիսուսի այդ գործողութիւնը, ոչ թէ մտովի կազմուած առակ մը, այլ իրական պատահարէն առնուած։ Մեկնիչներն անպտուղ թզենիին վրայ կը նկատեն Հին Ուխտը, որ թէպէտ արտաքին երեւոյթով զարդարուն, և կերպարանով կատարեալ, և արդիւնաւոր լինելու նշաններով հարուստ, և ամէնուն լաւ ակնկալութիւններ յուսադրելու վիճակի մէջ էր, սակայն իրօք արդիւնք մը չէր ունեցած, և օգուտ մըն ալ չէր ցուցուցած, և ոչ մէկուն բարոյական քաղցը անցնելու բաւական արդասիք մը չէր արտադրած։

Երբոր Յիսուս տերեւազարդ թզենիին վրայ պտուղ գտնելուն մասին յուսախաբ եղաւ, ծառին դառնալով ըսաւ. «Մի՛ այսուհետեւ ի քէն պտուղ եղիցի յաւիտեան», և «Մի՛ ևս ոք յաւիտեան ի քէն պտուղ կերիցէ»։ Ծառը բարոյական զգածողութիւն, արժանիք կամ չարժանիք չունէր, որ պատժոյ ենթարկուէր, և յաւիտեան անպտղութեան անէծքը լսէր Յիսուսի բերնէն։ Բայց ծառը օրինակ էր, և աւելի մեծ ճշմարտութեան մը խորհուրդը կը պարունակէր։ Իր անպտղութիւնը հաստատուած էր, ոչ թէ հասունցած պտուղ չունենալովը, այլ ժամանակին պահանջածին չափ պտուղի նշաններ չունենալովը։ Հին Ուխտէն ալ չէր պահանջուէր հարկաւ հասունցած աւետարանական պտուղներ ունենալ, բայց կը պահանջուէր պտուղի խակ զգակներ ունենալ եղանակին յառաջանալուն համեմատ զարգացած, անոր համար թզենիին օրինակ Հին Ուխտն է որ այլեւս յաւիտենական անպտղութեան կը դատապարտուի։ Հին Ուխտի ներկայացուցիչներ, քահանայապետներ և քահանաներ, դպիրներ և օրինականներ, ընդհանրապէս և յատկապէս Նոր Ուխտը կը հալածէին և աւետարանի պտուղներ չունէին, թէպէտ [illegible] սադուկեցիական խարախանօք արտաքին երեւոյթներով և սին տերեւներով ինքզինքնին զարդարուն կը ցուցնէին։ Երեւոյթը չփրկեց. մշտական անպտղութեան դատապարտուեցաւ Հին Ուխտը, միեւնոյն նպատակով և դիտմամբ, որով առջի երեկոյեան Ձիթենեաց գագաթէն տխրալից չեչտով մը Երուսաղէմին յայտնած էր Յիսուս՝ անոր կործանումը, «Փոխանակ զի ոչ ծանեար զժամանակ այցելութեան քո»։

214. ՅԻՍՈՒՍ ՏԱՃԱՐԸ ԿԸ ՄԱՔՐԷ

Մատթ. ԻԱ. 12—13. Մարկ. ԺԱ. 15—17. Ղուկ. ԺԹ. 45—46.

Զատկի առթիւ շատ մը տօնական ծախքեր կ'ըլլային Հրէաներու մէջ. զատկական գառ պատրաստել առաջին երեկոյին համար, զոհի կենդանիներ պատրաստել Զատկի տօնօրեան համար, ոչխար, արջառ, նոխազ, աղաւնի ևն. հրէական և օրինական դրամ պատրաստել գանձանակներու համար՝ հռովմէական հեթանոս դրամները անսուրբ նկատուած լինելով. ասոնց հետ նաև բաղարջի և նաշխի պէտքերն ալ հոգալ։ Այդ ամէնը ընդարձակ առեւտուր մը կը բանար Երուսաղէմացւոց համար, նկատի առնելով մանաւանդ գաւառացի ուխտաւորներու բազմութիւնը, որ այդ պէտքերը դժուարաւ կրնար իր տեղէն ի միասին բերել, և պատրաստ էր Երուսաղէմի մէջ հոգալ։ Մէկ կողմէն ուխտաւորաց դիւրութիւնը, միւս կողմէն քահանայապետներուն ակնկալած դրամական շահը, տաճարին մէջն ու դուրսը հաւաքած էր այդ առեւտուրը, և տօնը փոխուած էր տօնավաճառի, որ առաջ տաճարին դուրսէն սկսելով, կամաց կամաց ներս էր մտած, և մինչեւ իսկ նուիրական և սուրբ տեղերն ալ գրաւած։ Յիսուս իր առաջին զատկին ալ այդ սրբապղծութենէն ազդուած, չուանէ խարազանով բոլոր վաճառողները տաճարին ներսի մասերէն դուրս էր վանտած (յօդ. 33), սակայն հաստատուն արդիւնք չէր ունեցած, և յաջորդ զատիկներուն ալ միեւնոյն անօրէնութիւնը կրկնուած էր։ Առջի երեկոյին տաճար եկած ատեն, դարձեալ տխուր զգացում մը ունեցաւ Յիսուս, սիրտը ցաւեցաւ, բայց գործի չձեռնարկեց. ատենը ուշ էր։ Երկուշաբթի առտու տաճար գալուն նոյն նախանձախնդրութիւնը բորբոքեցաւ, Աստուծոյ տան անարգութիւնը և սրբութեանց պղծութիւնը յուղեցին անոր զգացումները. և անմիջապէս սկսաւ տաճարին նուիրականութիւնը պաշտպանել, և բոլոր առեւտուրով զբաղողները ներքին մասերէն դուրս հանել և սաստել որ տաճարէն դուրս կատարեն իրենց չահագործումը։ Չուանէ խարազանի յիշատակութիւն չկայ այդ անգամ. կ'երեւի բռնի միջոցներու պէտք չտեսաւ, սակայն խիստ միջոցներ բոլորովին չպակսեցան։ Վաճառողները և գնողները դուրս հանեց, կ'ըսեն աւետարանիչները, հատավաճառներուն այսինքն է լումայափոխներուն սեղանները տապալեց և ցրուեց, աղաւնի ծախողներուն աթոռները՝ այսինքն է վաճառակները զետեղած սեղաններն ալ աւրեց ու կործանեց. հարկաւ միեւնոյն կերպը գործածեց ոչխար ու արջառ ծախողներուն հետ ալ, ու քշեց հեռացուց խմբուած կենդանիները։ Այս ամէն գործերուն մէջ հարկաւ իրեն օգնական ու գործակից ունեցաւ իր առաքեալներն ալ, թէպէտ յատկապէս աւետարանը չյիշեր։

Յիսուսի այդ գործողութեան դէմ դիտող եղած չէ և ոչ ալ այս երեւէն ժողովուրդին մէջ շփոթութիւն մը ծագած է, որովհետեւ դեռ ամէնուն միտքին մէջ կը տիրէր առջի օրուան ժողովուրդին փառաւորութեան տպաւորութիւնը. և ոչ միայն վաճառողներ ու գնողներ, այլ և նոյն իսկ քահանայապետներ ու փարիսեցիներ չէին համարձակեր դիմադրութիւն ընել, վախնալով որ ժողովուրդը և մանաւանդ ուխտաւորաց բազմութիւնն ալ իրենց դէմ ելնէ և Յիսուսի ըրածը պաշտպանէ։

Յիսուս ոչ միայն համարձակ կը գործէր, այլ և համարձակ բերանը կը պաշտպանէր. «Աստուած, կ'ըսէր, յայտնապէս հրամայած է, որ իր տունը սուրբ ըլլայ, իրեն նուիրուած տան մէջ միայն աղօթք մատուցուի. — Տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց (Ես. ԾԶ. 7), հեթանոսներն անգամ պէտք է իմ տաճարը յարգեն իբր լոկ աղօթքի յատկացած տեղ մը. ինչպէ՞ս կը յանդգնիք դուք նուիրական տեղը պղծել, տաճարը շուկայի դարձնել, և ձեր խարդախութեանց և նենգութեանց ասպարէզ դարձնել այդ սուրբ տեղը, երբ թէ աւազակներու որջ մը եղած ըլլար և ոչ թէ Աստուծոյ տունը»։ Այս ըսելով ու կրկնելով, Յիսուս հետզհետէ պարպեց ու մաքրեց տաճարին ներքին կողմերը, և պարսպէն հեռուն ալ սկսաւ արգիլել նորէն ներս մտնել ուզողները և չէր ներեր, որ ծախսելու իբր կամ անոնց վերաբերեալ բաներ անցնին տաճարին մէջէն։

ՔՆՆԱՍԷՐ

ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆԸ

ԿԱՄԻՅԼ ՖԼԱՄՄԱՐԻՈՆ ՈԳԵՀԱՐՑՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

Կամիլ Ֆլամմարիոն, որուն ոգեհարցութեան մասին ունեցած կարծիքը մեծ կարեւորութիւն ունի այդ խնդրով հետաքրքրուած գիտուններուն և ոչ-գիտուններուն համար, Փրանսական լրագրի մը մէջ այդ հարցին վրայ իր ունեցած համոզումը պատկերացնող յօդուած մը կը հրատարակէ։ «Երկրագնտին բնակիչներուն յառաջդիմութիւնը, կը գրէ, շատ յամր ու դանդաղ տեղի կ'ունենայ։ Քրիստոսէ 280 տարի առաջ Արիստարքոս Սամոսի մէջ կը խօսէր արդէն երկրի շարժման մասին կոպեռնիկեան դրութեան վրայ։ Այն ատենի գիտունները բացարձակապէս չէին ուզեր հաւատալ այդ վարդապետութեան և 400 տարի ետքն ալ, Պտղոմէոս, դասականօրէն «բացարձակապէս ծիծաղելի» համարեց զայն։ ԺԷ. դարուն մէջ Գալիլէի դատաւորներն ալ այդպէս խորհեցան ու վճռեցին։ Իսկ այսօր բովանդակ աշխարհ համոզուած է թէ երկրագունտս չէ տիեզերքի կեդրոնը և թէ երկիրս միւս մոլորակներուն հետ արեւու շուրջը կը դառնայ։

«Բայց մի միայն տիեզերագիտութիւնը չէ զոր կրնանք իբր ապացոյց մէջ բերել մարդոց յառաջդիմութեան դանդաղ ընթանալուն։ Ֆիզիքական հարցեր ալ կրնանք մէջ բերել իբրեւ օրինակ նոյնին։ Եւ պէտք է աւելցնենք թէ այն հարցերը, որոնք վերջերս ուղղուած էին Գիտութեան, դեռ չգտան իրենց լուծումը։ Այդ մեծ ու կարեւոր հարցերէն մէկն ալ, որ պէտք էր շատոնց լուծուած ըլլար, սա է թէ սեղան մը կրնա՞յ անծանօթ ոյժի մը ազդեցութեամբ գետնէն վեր բարձրանալ, հակառակ ծանրութեան օրէնքին։ Կէս դարէ աւելի ժամանակ առաջ, այսինքն 1858ին Կասպարին կոմսը, վստահելի և խստապահանջ գիտուններու և խուզարկուներու ներկայութեան, իրողութիւնը այն աստիճան պարզութեամբ ցուցուց, որ իր փորձերը բաւական կը համարուէին լուծելու այդ խնդիրը։ Իր այդ փորձերուն մէջ տեսնուեցաւ որ մեծ ճաշասեղան մը իր վրայ գտնուած 75 քիլօ ծանր քարերուն հետ, առանց հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելու, վեր բարձրանալով, օդին մէջ մնալէ ետք, իր ծանրութեան տակ ինկաւ ու խորտակուեցաւ։ Այս փորձին ներկայ գտնուողները տեսան որ սեղանը կը շարժէր իր տեղէն առանց մատ մը իսկ դպած ըլլալու անոր, առանց օտար միջնորդի մը օգնութեան։ Ճենեւայի ակադեմիէն բնագիտութեան և տիեզերագիտութեան ուսուցիչ Բրօֆ. Մարք Թիւրի յաջորդ տարին նոր փորձով մը փաստեց այդ խնդրոյն մասին յայտնուած տարակոյսները, այսինքն գիտուն բարեկամներէ մէկ քանիին ներկայութեան և առանց օգնութեան որ և է օտար ու վճարուած միջնորդի, սեղան մը վեր բարձրացուց և վար իջեցուց։ Այդպիսի փորձերէն մէկուն ատեն ալ տեսանք 300 քիլօ կշռող դաշնակ մը, որուն մօտ տասնըմէկ տարեկան տղայ մը դաս կը պատրաստէր, գետնէն վեր բարձրացաւ և տղան, առանց վրդովելու, իբր միջնորդ կը ծառայէր։ Այս փորձերէն շատ տարիներ ետքը, 1869ին Լոնտոնի գիտական ընկերութեան մը անդամներէն 12 հոգի, նոյնպէս առանց փորձառու միջնորդի, ընկերութեան շէնքին մէջ փորձեր ընելով, զանազան առարկաներ տեղէ տեղ փոխադրեցին առանց անոնց դպչելու, [illegible]ներ իրենց ծանրութիւնը փոխեցին և համաչափ հարուածներու ձայներ լսուեցան առանց յայտնի պատճառներու։ Փորձի ենթարկուած բոլոր առարկաներն ալ ամէն անգամ փորձէ առաջ մանրակրկիտ կերպով կը քննուէին։ Բրօմուել Վարլէյ ելեկտրագէտը — որ 1860ին առաջին անգամ Եւրոպայի և Ամերիկայի միջեւ հեռագրական ընդծովեայ պարանը դրած է — ինչպէս նաեւ Լոնտոնի արքայական ընկերութեան անդամները ոգեհարցական տեղեկագիրներ գծած են։

«Մէկ քանի տարի առաջ, Բրօֆ. Քրուքս որուն բնագիտական փորձառութեանց մասին ունեցած կարողութեան վրայ ոչ ոք կը տարակուսէր, չափագիտական գործիքներու միջոցաւ ըրած փորձերովը հաստատեց առարկաներու ծանրութեանց փոփոխութիւնը, առանց արտաքին հպման, առարկաներու տեղէ տեղ փոխադրումը և հեռուէն՝ համաչափ հարուածներու ձայները ևայլն։ Այս ամէն իրողութիւնները ծանօթ, և հանրածանօթ են։ Այդ իրողութիւնները հաստատուած են հարիւրաւոր դիտողներէ, և ստուգապէս քննած, փորձած ու լուսանկարած են զանոնք։ «Բնութեան անծանօթ ոյժեր,» անունով իմ հրատարակութեանց մէջ լուսանկարներ կան բնականէն առնուած, որոնք կը ցուցնեն այդ իրողութիւններն այնպէս ինչպէս որ տեղի ունեցած են, և ես պատրաստ եմ 500 փրանք վճարել անոր որ կարենայ հաստատել թէ անոնց մէջ վերջէն աւելցուած մաս մը [illegible]։ Ես այնպէս կը կարծեմ թէ անոնք որ զբաղած են փորձառու առարկային քննութեամբ, համոզուած ըլլալու են թէ սեղանը և ուրիշ ծանր առարկաները գետնէն վեր բարձրացած են առանց մարդու օգնութեան, թէ առարկաներ իրենց ծանրութիւնները և դիրքերը փոխած են, և եղած հարցումներուն պատասխաններ տրուած են ձայնի համաչափ հարուածներով ևն. ևն.։

«Այդ համոզման երկու տեսակ բացատրութիւններ կրնամ տալ. այսինքն, 1. Երեւոյթները բացատրուած են։ 2. Անոնց յայտնութիւնը անկարելի է մեզ մեր գիտութեան արդի վիճակին մէջ։

«Մարդկային միտքն այնպէս մը սահմանուած է, որ այս երկրորդ բացատրութիւնը առաջինը կը ջնջէ. մենք ընդհանրապէս շատ միամիտ ենք կարծելով թէ ամէն բան կրնանք բացատրել և լուսաբանել, բայց իրականութեան մէջ կատարելապէս տգիտութեան մէջ ենք և չենք կրնար բան մը բացատրել։

«Երբեմն կղմինտր մը կ'իյնայ, «ատիկա շատ պարզ բան մըն է» կ'ըսէ բնագէտը. «ատիկա ծանրութեան օրէնքին համաձայն տեղի կ'ունենայ, վասն զի երկիրը իրեն կը ձգէ զայն։» Բայց ինչ է այդ ծանրութեան ոյժը. ի՞նչ է երկրիս ձգողականութիւնը, ո՛չ ոք կրնայ տեղեկութիւն տալ մեզի այդ մասին։ Մագնիս մը առնեմ ձեռքս, և ասով վեր կը վերցնեմ երկաթէ տախտակ մը։ Ասիկա շատ պարզ բան մըն է. ձգողական ոյժն է այդ։ Բայց ո՞ւր է այդ ձգողական ոյժը. ոչ ոք գիտէ ցարդ։ Ոչ միայն ամէն ինչ հասկնալ և մեկնել կ'ուզենք, առանց ուղիղ ծանօթութիւն ունենալու այդ բաներուն վրայ, այլ և կը յաւակնինք բնութիւնը մեր քմահաճոյքին հպատակեցնել։ Եթէ այս կամ այն մարդուն ոյժը բաւէ սեղան մը վերցնել և տեղափոխել զայն, կը կարծենք թէ այդ ոյժը պիտի բաւէ նաև թեթեւ առարկայ մըն ալ վեր վերցնելու, այսինքն ապուրի դգալ մը, պատառաքաղ մը, դանակ մը և այլն, և ասոր՝ սա հին առածին համեմատ թէ «ծանր բեռ մը վերցնողը, կրնայ նաև թեթեւն ալ վերցնել»։ Բայց այդ փաստաբանութիւնը կը նմանի սա ասացուածքին թէ «չեմ կարծեր որ ովկէանոսը բարձրանայ մակընթացութեամբ և ժամանակ չունիմ, հոն երթալու և տեսնելու։ Արդարեւ աւելի պարզ է բարձրացած ջուրը տեսնել Պասսոր Պուլոնեի լճակին մէջ քան թէ Ովկիանոսի մէջ։ Այդ բարձրացումը հոս ցուցուցէք ինծի, և այն ատեն պիտի հաւատամ Ովկէանոսի մակընթացութեան։»

«Առանց ուրիշ մանրամասնութեանց մտնելու, սոյնչափ միայն կ'ըսեմ թէ ո՛չ բնախօսը և ոչ ալ հոգեբանը դեռ կատարելապէս չեն ճանչցած մարդկային էակը, և կատարելապէս յայտնի չէ թէ մարդս օժտուա՞ծ է ֆիզիքական և հոգեկան ոյժերով. ասոնց գիտութիւնն է որ պիտի կազմէ ապագայ գիտութեան փառքն ու պատիւը։»

ԹԱՐԳՄԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆՑՆԵՐ

ՅՈՒՍԱՀԱՏ ԹՈՒՂԹԸ

Քսավիէ տը Մէսթռ, Ժօզէֆ տը Մէսթրի համբաւաւոր կոմսին եղբայրը, որ ծնած է 1764ին և մեռած 1852ին, թէեւ իր եղբօրը չափ մեծ համբաւ մը չէ կրցած ապրանալ, սակայն իր գործերը, ինչպէս Լը Լէբռէօ տը լա Սիթէ տ'Աօսթը, Լը Վուայաժ օթուռ տը մա Շամպռ, Լա Ժէօն Սիպէռիէնը են. ֆրանսական արդի գրականութեան ամենաչքնաղ արտադրութիւններէն կը համարուին։ Հատուածը զոր Արեւելքի ընթերցողներուն կը ներկայացնենք սարսռուն, գաղափար մը կրնայ տալ իր ոճին առհասութեան ու մաքրութեանը վրայ։ Տը Մէսթռ մեզ կը ներկայացնէ թղթատ մը որ յուսահատութեան վերջին աստիճանին հասած ըլլալով իր անդոհներէն ազատելու համար կ'որոշէ անձնասպան ըլլալ։ Այս դժբախտ արարածին բերնին մէջ կը դնէ այնպիսի խօսքեր որոնք ազդու կերպով կը նկարեն անոր հոգիին թախծութիւնը, մեծ վիշտը և դէպի Աստուած հրաշալի վերադարձը։ Թէեւ Պղատոնի գեղեցիկ ողբերգութեան Ֆէտոնի ընթերցումը արգելք մը չեղաւ Կատոնի որ անձնասպան չըլլայ, սակայն հոն կը տեսնենք որ սրտի անմոռաց յիշատակ մը կրնայ եղեր արգիլել դժբախտութիւն մը, չարիք մը և նոյն իսկ յուսահատութեան ամենավերջին աստիճանին հասած մէկը։ Մէսթռի ոճը հիանալիօրէն յղացուած գործ մըն է, դժբախտը որ մահուան հետ դէմ առ դէմ կը գտնուի հոս, Ս. Պիէռ Յօրին վիճակին նմանօրինակ վիճակ մը ունի, սակայն անկէ նուազ համակրելի է։ Զինքը կ'ազատէ աստուածային սիրով զեղուն նամակ մը և այս թուղթը որ մեզ, ամէնքս ազատած է արդէն. այս պատմուածքին մէջ ո՛րքան յուզում և ո՛րքան արցունք կայ, ո՛րչափ տռամաթիք են անոր մանրամասնութիւնները։ Տեսարանին վայրը, անէծքին առած արձագանգը, անիրին պատրաստութիւնները, այն յանկարծական յուզումը զոր կ'ունենայ քոյրը իր սիրեցեալ քրոջմէն մնացած առարկաները տեսնելով և այն խորունկ կսկիծը վերջապէս զոր կը զգայ իր հանգուցեալ սիրական քրոջ ձգած նամակը կարդալով, այս ամէնը ո՛րքան սրտոտ։ Հոն են և ո՛րքան խորունկ կերպով զգացուած։ Վերջապէս, իր յուսահատութիւնը և իրական կեանքի իր վերադարձը որ ո՛րքան պայծառապէս լուսաւորուած է լուսաւորով մը, մահու ու կեանքի այս սրտայոյզ կռիւին պատկերը կը լրացնեն։ Կարեկցութիւնը (pathétique) երբեք այսքան գեղեցիկ ու ազդու չէ առած ուրիշ որ և է գրուածքի մէջ։ Կարդացէ՛ք ու պիտի տեսնէք։

* * *

Ինչո՞ւ համար, կ'ըսէի ինքնիրս, կեանքը շնորհուեցաւ ինծի. ինչո՞ւ բնութիւնը անարդար ու անօգուտ է ինծի համա՛ր մարդկային ընտանիքին մէջ ժառանգութիւնը ունիմ աչքերուս առջեւ ու պարզ երկինք իմ բաժինս կը մերժէ տալու։ Ո՛չ, ոչ, գտնեցի վերջապէս կատարելութեան նպատակ մը մէջ. քեզի համար, քոյրս, երկրիս վրայ երջանկութիւն չկայ. մեռի՛ր ուրեմն, անբախտ՛. մեռի՛ր. բա՛ւ է որչափ պղծեցիր երկիրը քու ներկայութեամբդ. երանի թէ գետինը ողջ ողջ կուլ տալով՝ քու գարշելի գոյութեանդ հետքը ջնջէր։ Անմիտ մոլեգնութիւնս աստիճանաբար աւելնալով՝ անձնասպան ըլլալու փափաքը պաշարեց զիս ու բոլոր ուշս գրաւեց։ Վերջապէս որոշումը յղացայ առանձնորանիս կրակ տալով՝ այրել այն ամէն բաներուն հետ որոնք կրնային ինձմէ յիշատակ մը թողուլ։ Անհանդարտ ու կատաղի դաշտ ելայ, պահ մը մութին մէջ տանս շուրջը թափառեցայ. շնչահատ կուրծքիս ակամայ ճիչեր կ'արձակուէին, որոնցմէ ես իսկ կը սարսափէի, գիշերուան լռութեանը մէջ։ Մոլեգին տունս մտայ դարձեալ, գոչելով. Վա՛յ քեզի, քոյրս, վա՛յ քեզի. ու կործանս զիս կորուսանելու համար ամէն ինչ միացած ըլլար, լսեցի արձագանգը որ Պատմաքան դղեակին աւերակներուն մէջէն կը կրկնէր որոշապէս. Վա՛յ քեզի։ Սարսափով համակուած կասանդ աւերակներուն դրանը սեմին վրայ. երկար ատեն յետոյ լերան տկար արձագանգը կրկնե՛ց դարձեալ. Վա՛յ քեզի։

Կանթեղ մը առի ու առանց այրել որոշեցի. ամէնէն ցած սենեակը իջայ, հետս առնելով ծառի չորցած ճիւղեր. այս սենեակը քոյրս կը բնակէր. անոր մահուընէն վերջը հոն մտած չէի բնաւ։ Բազկաթոռը ուրկէ վերջին անգամ քոյրս վերցուցած էի, անփոփոխ նոյն դիրքին մէջ կը գտնուէր։ Երկիւղի սարսուռ մը պատեց զիս, երբ տեսայ իր քօղը և հագուստներէն մէկ քանին որոնք սենեակին մէջ հոս հոն դրուած էին. յետոյ մտքիս մէջ նորոգուեցան այն խօսքերը զորս արտասանած էր նոյն այդ սենեակէն վերջին անգամ ելլելէ առաջ. «Մեռնելէս վերջն ալ չպիտի լքեմ քեզ, կ'ըսէր ինծի. յիշէ՛ զիս և ես քու անդոհներուդ մէջ մօտդ ներկայ պիտի ըլլամ։» Լամբարը սեղանին վրայ դրած պահուս, տեսայ նաեւ այն խաչը զոր վզէն կը կախէր և զոր ինք իսկ դրած էր Աստուածաշունչին երկու էջերուն մէջտեղը։ Այս խաչին ի տես, սուրբ սարսափով մը համակուեցայ ու ետ ետ գացի։ Աչքերուս առջեւ ներկայացաւ յանկարծ խորութիւնը այն անդունդին, ուր պիտի երթայի գահավիժիլ. նուիրական գրքին մօտեցայ դողդղալով ու գոչեցի. «Ահա՛ օգնութիւնը զոր խոստացաւ ինծի.» ու երբ խաչը գրքին մէջէն հանեցի, հոն գտայ կնքուած նամակ մը զոր ինծի համար ձգած էր իմ բարի քոյրս։ Արցունքներս, որոնք մինչեւ այն ատեն վշտէս չէին հոսած, հեղեղի պէս թափեցան ու իսկոյն, բոլոր աղետալի խորհուրդներս փարատեցան. քրոջս թանկագին նամակը կարդալէ առաջ՝ երկար ատեն կուրծքիս վրայ սեղմեցի և երկնային գթութիւնը հայցելու համար ծունկի գալով բացի ու հեծկլտալով կարդացի սա խօսքերը. ո՛հ, այդ խօսքե՛րը, յաւիտեանս քանդակուա՛ծ պիտի մնան անոնք սրտիս ամենախոր ծալքերուն մէջ. «Եղբա՛յրս, ընդհուպ պիտի թողում քեզ, այլ սակայն չպիտի լքեմ։ Երկինքէն, ուր կը յուսամ երթալ, պիտի հսկեմ քու վրադ. պիտի աղօթեմ Աստուծոյ որ քեզի քաջութիւն տայ համակերպութեամբ տանելու համար կեանքը, մինչեւ որ հաճի ուրի՛շ աշխարհի մը մէջ մեզ միացնել. այն ատեն պիտի կրնամ ցուցնել քեզի թէ ո՛րչափ կը սիրեմ քեզ. ո՛չ մէկը պիտի արգիլէ, որպէս զի մենք իրարու մօտենանք. ո՛չ մէկը պիտի կրնայ բաժնել մեզ իրարմէ։ Քեզի կը թողում այն պզտիկ խաչը զոր կեանքիս մինչեւ վերջը վրաս կրեցի. վիշտերուս մէջ ան մխիթարեց զիս. ա՛ն եղած է նաեւ արցունքներուս միակ վկան. ուրեմն, ամէն անգամ որ զայն տեսնես, յիշէ թէ իմ միակ և վերջին բաղձանքս եղաւ, որպէս զի դուն իբրեւ ճշմարիտ քրիստոնեայ ապրիս ու իբրեւ ճշմարիտ քրիստոնեայ մեռնիս»

Սիրակա՛ն նամակ. չպիտի բաժնուիմ քեզմէ, հետս գերեզման պիտի տանիմ, վասնզի դո՛ւն պիտի բանաս իմ առջեւ երկինքին դուռները, զորս իմ գործելիք ոճիրս պիտի գոցէր առյաւէտ։ Այս փրկարար նամակը կարդալէս վերջը կթոտեցայ, ուժաթափ եղայ բոլոր այս զգացումներուս պատճառաւ։ Տեսայ որ ամպ մը կը տարածուէր աչքերուս առջեւ, ու պահ մը ցաւերուս յիշատակն ու գոյութեանս գիտակցութիւնը միանգամայն մոռցայ։ Երբոր ուշաթափեցայ, գիշերը յառաջացած էր արդէն։ Մինչդեռ գաղափարներս կը լուսաւորուէին՝ անպատմելի խաղաղութիւն մը կը զգայի։ Երազ մը կը թուէր ըլլալ նախորդ իրիկուան պատահածը։ Առաջին շարժումս աչքերս դէպի երկինք բարձրացնել եղաւ, շնորհակալ ըլլալու համար Աստուծոյ որ պահպանեց զիս, որպէս զի ամենամեծ չարիքը չգործեմ։ Երբեք երկինքը այնքան պայծառ ու այնքան գեղեցիկ չէր երեւցած ինծի. պատուհանիս առջեւ լուսաստղ մը կը պլպլար. անբացատրելի հաճոյքով մը հոգեպէս նայեցայ անոր երկար ատեն, շնորհակալ ըլլալով Աստուծոյ որ զայն տեսնելու հաճոյքը տակաւին կը շնորհէր ինծի ու թաքուն մխիթարութիւն մը կ'ունենայի, մտածելով որ այդ լուսաւորին ճառագայթներէն մէկն ալ թշուառ քրոջս տխրաշուք խուցիկը լուսաւորելու սահմանուած էր։

Սենեակս ելայ աւելի՛ հանդարտած. գիշերուան մնացած մասը Յոբի գիրքը կարդալով անցուցի. ու սուրբ խանդ մը հոգիիս թափանցելով ամբողջովին փարատեց վերջապէս միտքս պաշարող մռայլ խորհուրդները։

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄԷՍԹՌ

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ

[illegible]

Շատեր չեն գիտեր թէ տզրուկը վստահելի օդացուցակ մըն է։ Ապակէ շիշէ մը երկու երրորդ մասը աղբիւրի ջուրով լեցնելէ և յատակն ալ սպիտակ աւազով կամ մամուռով ծածկելէ ետքը, մէկ քանի տզրուկ դնելու է այդ շիշին մէջ։ Տզրուկներուն մարմինէն ինչ որ դուրս ելլէ՝ իրենց արտաշնչման միջոցաւ է. և ելածն ալ տեսակ մը մորթի ձեւով իրենց մարմնոյն շուրջը փակող հիւթ մըն է, որ շատ անգամ կը խցէ անոնց արտաշնչման կամ արտաթորման ծակտիքը և կենդանին կ'ոչնչանայ, եթէ աւազ կամ մամուռ չը գտնուի որուն շփուելով, քսուելով կ'անջատուի իրենց մարմինէն այդ մորթը զոր ջուրին մէջ կը տեսնենք միշտ աստ անդ ծփուն։ Շիշին բերանը բարակ մաշկ մը կապելէ ետքը, ասեղի ծայրով ծակեր բանալու է։ Աղբիւրի ջուրը լաւ կը յարմարի տզրուկին, բայց այդ ջուրն ալ շաբաթը անգամ մը փոխելու է, արդէն իսկ շիշին մէջ գտնուածէն աւելի պաղ ըլլալու պայմանաւ։ Միջին բարեխառնութիւն մը յարմարագոյն է իրենց համար։ Արդ, տզրուկները եթէ ամառը շիշին յատակը մնան, նշան է պայծառ և գեղեցիկ օդի, իսկ ձմեռը՝ չոր ցուրտի։ Եթէ ջուրին վերի մասին մէջ գտնուին, ամառը կ'անձրեւէ և ձմեռը կը ձիւնէ յառաջիկայ 24 ժամերու մէջ։ Եթէ տզրուկները անհանդարտ կերպով ու արագ շարժին, հովի նշան է և շատ հաւանաբար է որ անոնք հանդարտին հովը սաստկանալէ առաջ։ Եթէ տզրուկը երկար ատեն ջուրէ դուրս մնայ և բուռն ու դողդոջուն կերպով շարժի, ինչ որ կը ցուցնէ թէ շատ կը նեղուի, առիկա վերահաս փոթորիկի նշան է։

ՎՍՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
ՔԻՄԻԱԳԷՏ Ք. ԷՖ. ՍԻՆԿՐՈՍ
ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԲԺՇԿ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ
ՔԻՄԻԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՈՒՍՈՒՑԻՉ
Յ. ԷՖ. ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Թիւ 15290

Կ. ՊՈԼԻՍ, 17|30 ապրիլ 1908

Տեարք Տ. Բաբաեօանօ և Ա. Սթէֆանիտի,

Արեւելեան Ընկերութեան յունական ՎԱՐԷՔԻՆԱ անուն նիւթը գիտական վերլուծումի ենթարկած ըլլալով կը վկայենք թէ ձեր հրահանգներուն համեմատ գործածուելու պարագային՝ ճերմակեղէնները ո՛չ կը մաշեցնէ եւ ոչ ալ կ'այրէ. ընդհակառակը ճերմակեղէնին օգտակար է և ղուղցելի վնասակար հետեւանքներէն զերծ կը պահէ։ ՎԱՐԷՔԻՆԱՆ հականեխիչ ուժ մըն ալ ունի։ Այս յատկութեանց պատճառաւ ՎԱՐԷՔԻՆԱ մեր կողմէ ջերմապէս կը յանձնարարուի հանրութեան։

Յ. Ա. ՃԷԼԱԼԵԱՆ Ս. Լ. ՍԻՆԿՐՈՍ

Վարէքինա % 75 խնայողութիւն մըն է ընտանիքներու համար։ Ամէն տեղ փնտռեցէ՛ք Վարէքինան, որուն սրուակը 5 ղրուշ է։ Վարէքինայի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ընդհանուր ներկայացուցիչներն են Պ. Պ. Տ. Բաբաեօանօ և Ա. Սթէֆանիտի, Ղալաթիա, Պաղտատ խան, թիւ 7։ Թուրքիոյ համար պատուաւոր ներկայացուցիչ մը կը փնտռուի։ 15—9

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Պ. Ֆալիէռի կողմէ Լոնտոն տրուած այցելութեան մասին Թան հետեւեալը կը գրէ իր խմբագրականին մէջ, ինչպէս հեռագիրները ծանուցին, շեշտելով անոր կարեւորութիւնը.

Լոնտոն երկուշաբթի օրը յաղթական ընդունելութիւն մը ըրաւ Ֆրանսայի նախագահին։ Այդ ընդունելութիւնը անակնկալ մը չէ։ Սիրալիր համաձայնութիւնը գնահատուած է թէ՛ անգլիական ժողովուրդին և թէ ֆրանսական ժողովուրդին կողմէ։ Եւ Եւրոպայի ներկայ վիճակին մէջ բնական է որ այնպէս ըլլայ։ Էտուարտ թագաւորին և Պ. Ֆալիէռի բաժակաճառերը պատշաճ կերպով հաշտեցին երկու երկիրներուն բարեկամութիւնը և նաեւ իրենց հաճոյ թուեցաւ յայտնելու որ աւելի ամրապնդուին զանոնք միացնող կապերը։ Համաձայնութեան անցեալը ծանօթ է։ Անոր ապագան է որ մեզ կը հրաւիրէ նկատողութեան առնել Պըքինկէմի պալատան մէջ արտասանուած խօսքերը։ Եթէ բառերը նշանակութիւն մը ունին, երբ սիրալիր համաձայնութեան ամրապնդմանը վրայ խօսուի, կը մտածուի բացարձակ դաշնադրութեան մը վրայ՝ 1904ին հաստատուած բարոյական համաձայնութեան տեղ։ Հիմա Ֆրանսա ու Անգլիա բարեկամներ են, բայց ոչ թէ դաշնակից։ Միթէ պիտի ըսուի՞ որ տարբերութիւնը երկրորդական կարեւորութիւն ունի՝ փոխադարձ համակրութեանց սերտ հանգամանքին հետեւանքով։ Պիտի պատասխանենք թէ երբ խնդիրը երկու մեծ տէրութեանց յարաբերութիւններուն վրայ է, ճշգութիւնը պարտականութիւն մըն է և երկդիմութիւնը՝ վտանգ մը։ Այս միջոցիս Անգլիոյ քաղաքականութիւնը և Ֆրանսայի քաղաքականութիւնը զուգահեռական են. համերաշխ չեն։ Չորս տարի առաջ ընկերակցեցան հաշուեյարդարումի դաշնադրութեան բանակցութեան մէջ։ Այդ դաշնադրութիւնը հիմը եղաւ անկեղծ հաշտութեան մը։ Սակայն երկու կողմէն ալ յանձնառութիւններ չեղան։ Կարելի է ընդունիլ թէ տագնապի վայրկեանի մը մէջ այդ յանձնառութիւնները ինքնաբերաբար պիտի ծնին շահերու նոյնութենէն։ Սակայն եթէ այդպէս պիտի ըլլայ, ինչո՞ւ հիմակուընէ չքննել խնդրոյն խորը, կշռել անոր թերը ու դէմը, վերջապէս գնահատել այդ «ամրապնդում»ին վերաբերող առաւելութիւններն ու անտեղութիւնները, որոնց վրայ երկու երկիրներուն վեհապետները և լրագիրները ամէն առթիւ կը խօսին, առանց զայն բացորոշապէս սահմանելու։ Առաջին կէտ մը անվիճելի է՝ այն է որ Ֆրանսա ընտրութիւն մը ընել պարտաւոր էր Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ և թէ լաւ ըրաւ Անգլիան ընտրելով։ Որ և է երկիր չի կրնար, առանց վտանգի, ենթարկուիլ Եւրոպայի զինուորական ամէնէն մեծ տէրութեան և [illegible] մաւթեանը։ Կրնանք և պարտաւոր ենք, մեր արժանապատուութիւնը պահելով հանդերձ, ուղիղ ընթացք մը ունենալ Պերլինի հանդէպ։ Ատկէ աւելին ընելու փափաք չունինք և այդ մասին համակարծիք ենք Պ. Ֆոն Հոլշթայնի։ Չենք ալ կրնար, նախ վասն զի անցեալին մէջ անջատուած ենք Գերմանիայէն այն տեսակ յիշատակներով զորս ֆրանքօ-գերման համաձայնութիւն մը միայն պիտի փարատէ, և որոնք մեր սրտերուն շատ խորերը քանդակուած են։ Չենք կրնար ալ, որովհետեւ ապագային մէջ Գերմանիոյ մեզմէ սպասած բանը այն միակ բանն է զոր չենք կրնար անոր տալ՝ գերման հանրային ու անհատական արժեթղթերուն ընդունելութիւնը Բուրսի Սակարանին մէջ։ Այս երկու պատճառներով, մերձեցումի յանձնաժողովներու գործը, որքան ալ ուղղամիտ ըլլան, առաջուընէ ամլութեան դատապարտուած է։ Գերմանիոյ կողմէ յուսալիք և պատրաստուելիք ուրիշ բան չկայ, եթէ ոչ եւրոպական լաւ դրացնութեան կանոնաւոր յարաբերութիւններ և դրական համաձայնութիւններ գաղթային խնդիրներու մասին։ Միթէ այդ կը նշանակէ որ անգլօ-ֆրանսական դաշնակցութիւն մը էապէս արդարացի պիտի ըլլայ։ Յայտնի է թէ այդ դաշնակցութեան դէմ երբեմն եղած ամէնէն ծանր դիտողութիւններէն մէկը անհետացած է այն թուականէն ի վեր երբ Ռուսիա, մեր դաշնակիցը, հաշտուեցաւ Մեծն-Բրիտանիոյ հետ։ Ֆրանսա ո՛չ միայն իր յանձնառութեանց, այլ իր շահերուն մասին ալ պիտի թերանար, եթէ Անգլիոյ միանար այն միջոցին երբ այս վերջինը Ռուսիոյ թշնամին էր։ Այսօր այնպէս չէ։ Եւ այդ կողմէ ճամբան բաց է։ Անգլիացիներուն համար փափաքելի է ֆրանսական դաշնակցութիւնը։ Անգլիա միշտ մաղթած է ցամաքային դաշնակից մը ունենալ դժուարութիւններ ծագելու պարագային։ ԺԸ. դարուն պատմութիւնը հաստատած է այդ կէտը. նոյնպէս ԺԹ. դարուն պատմութիւնը։ Նոյն իսկ կարելի եղաւ ըսել թէ Անգլիա ուրիշներու կռուելու կուտար և ծայրայեղ պարագային միայն կռիւին կը մասնակցէր։ Մեծն-Բրիտանիա երբ եւրոպական պատերազմ մը ընէ, ֆրանսական բանակին աջակցութիւնը անգնահատելի պիտի ըլլայ Լոնտոնի դահլիճին համար։ Ֆրանսա ալ երբ եւրոպական պատերազմ մը ընէ, Անգլիոյ աջակցութիւնը հաւասար արժէք մը պիտի ունենա՞յ Ֆրանսայի համար։ Այս հարցումին—Ֆրանսայի պետական մարդոց խղճին ըլլալիք ամէնէն ծանրակշիռ հարցումը—պէտք է կատարեալ անկեղծութեամբ պատասխանել։ Ներկայ կացութեան մէջ, Անգլիոյ դիւանագիտական աջակցութիւնը Ֆրանսայի համար մեծապէս օգտակար է՝ պատերազմէ մը առաջ։ Պատերազմը անգամ մը որ սկսի, այդ աջակցութիւնը մեծ օգնութիւն մը պիտի չըլլայ Ֆրանսայի համար։ Մեծն-Բրիտանիոյ նաւային յաղթանակները թնդանօթ մը, զինուոր մը իսկ ետ պիտի չկեցնեն Ֆրանսայի սահմանագլուխներէն։ Բնաւ պիտի չմոռցուին այն ծառայութիւնները զորս ռուսական բանակը միայն հիմա կրնայ մատուցանել։ Մէկ խօսքով անգլօ-ֆրանսական դաշնակցութիւն մը, զինուորական տեսակէտով, նուազագոյն շահ մը պիտի ըլլայ Ֆրանսայի համար։ Բոլորովին հակառակը ու տարբեր պիտի ըլլայ եթէ բրիտանական բանակը, հիմնովին բարենորոգուած ո՛չ միայն իր կազմակերպութեանը, այլ զինուորագրութեան եղանակին մէջ, կարող ըլլայ ցամաքային կռուի գործողութեան մը. եթէ ցամաքի վրայ ալ կարենայ զօրաւոր ըլլալ. եթէ այդ կերպով կարող ըլլայ նուաղեցնելու ֆրանսական բանակին կրելիք ընդհարումը, մէկ բառով եթէ Անգլիա երկրորդ Ռուսիա մը ըլլայ Ֆրանսայի համար։ Այն օրը երբ, պատերազմական նախարար Պ. Հալտէյնի անբաւական ծրագրով, բրիտանական իշխանութիւնները որոշեն աւելի լուրջ ծրագիր մը գործադրել և իրենց երկիրը օժտել աւելի նոր բանակով մը, այն օրը երբ յիշեն թէ ո՛չ թէ Դրաֆալկարի, այլ Ուաթերլոյի մէջ էր որ Նափոլէոն պարտուեցաւ, այդ օրը յստակատես Ֆրանսացիները միաձայնութեամբ պէտք է համակարծիք ըլլան անգլիական դաշնակցութեան, որ պիտի լրացնէ և պիտի ընդարձակէ 1891ին ֆրանքօ-ռուս դաշնակցութեան կնքած խաղաղասէր պաշտպանութեան դրութիւնը։ Այդ պայմանով, Ֆրանսան իր դրացիին ու բարեկամին միացնող կապերուն «ամրապնդում»ը երկու կողմին համար ալ օգտակար պիտի ըլլայ։ Այս վերապահումով սիրով կը մասնակցինք երկուշաբթի իրիկուան յայտնուած իղձերուն։ Եւ անոնք որ պիտի զարմանան թէ այս յօդուածին մէջ զինուորական նկատումները այնքան տեղ կը գրաւեն, գիտել պիտի տանք թէ խաղաղութիւնը ամրապնդելու կոչուած դիւանագիտական կարգադրութեանց արժէքը կը չափուի պատերազմի մէջ անոնց ունենալիք ազդու արդիւնքներովը։

ՆԱԽԱԳԱՀ Պ. ՖԱԼԻԷՌ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Պըքինկէմի պալատան մէջ Էտուարտ թագաւորին կողմէ տրուած հացկերոյթին ատեն բոլոր ներկաները, բրիտանական արքունիքին սովորութեանց համաձայն, կարճ բանթալոն, սպիտակ մէյէ, սեւ մետաքսէ գուլպայ և սեւ ագոյցով կօշիկներ կը կրէին, բացի Պ. Պ. Ֆալիէռէն ու Բիշոնէն, որոնք երկայն բանթալոն կը կրէին, ինչպէս հինգ տարի առաջ եղած էր Պ. Լուպէի համար։ Պ. Ֆալիէռ կը կրէր Պատուոյ Լէգէոնի մեծ ժապաւէնը և Վիքթորիա պատուանշանին մանեակը։ Պ. Բիշոն և Ֆրանսացի միւս պաշտօնատարներն ալ անգլիական պատուանշաններ կը կրէին։ Սեղանին վրայ ոսկիէ սպասներ և աշտանակներ կային. նաեւ Սէվրի նշանաւոր կանաչ սպասները, որոնք Էտուարտ թագաւորին հաւաքածոներուն թանկագին մէկ մասը կը կազմեն։ Սեղանը [illegible] վարդերով զարդարուած էին։ Հացկերոյթին ատեն իրլանտացի պահակներու նուագածուները մօտը գտնուած սրահի մը մէջ մեծ մասամբ ֆրանսական կտորներ կը նուագէին։ Բաժակաճառերը արդէն հրատարակեցինք Վերջին Լուրերու մեր բաժնին մէջ։

—Տօմըր լրագիրներուն հաղորդուած զեկոյց մը կ'ըսէ.

«Ֆրանսայի նախագահը խորապէս զգածուեցաւ անգլիական հողին վրայ իրեն եղած սիրալիր ընդունելութեանց համար. նաեւ իր վրայ մեծ տպաւորութիւն գործած են ո՛չ միայն անգլիական նաւատորմին և ցամաքի վրայ սպառազինութեան կողմէ եղած փայլուն ընդունելութիւնները, այլ նաեւ զարդարանքներուն նրբութիւնը։»

—Պ. Ֆալիէռի Լոնտոն այցելութեան առթիւ, Պերլինէր Թակէպլադ կ'ըսէ թէ այդ այցելութիւնը խորհրդաւոր նշանակութիւն մը միայն ունի և անգլօ-ֆրանսական համաձայնութեան սիրալիր հանգամանքին արտայայտութիւնն է միայն։ Գերման թերթը կը յարէ.— «Ֆրանսացիները կրնան մեծ օգուտ մը ձեռք բերել այդ համաձայնութենէն տնտեսական տեսակէտով, բայց եթէ կ'ուզուի որ այդ համաձայնութիւնը պահէ իր բոլոր օգուտները, պէտք չէ որ մտահոգութեան մը առարկայ ըլլայ և թէ ապահովութեան ծայրայեղ փափաքով անխոհեմութիւններ գործուին.» Ֆոսիշէ Ձայթունկ կ'ըսէ թէ Էտուարտ թագաւորին կողմէ Ռուսիոյ տրուելիք այցելութիւնը, թէեւ Պ. Ֆալիէռի այցելութեանը կը յաջորդէ, պէտք չէ վրդովէ Գերմանիան, վասն զի նոր եռեակ զինակցութիւն մը չի պատրաստեր և ոչ ոքի համար սպառնալիք մըն է։ Նոյն թերթը կը յարէ.— «Այդ ընտանեկան իրողութիւն մըն է, նուիրագործուած արտաքին գործոց նախարարին կողմէ, և որ աւելի երկար ատեն չէր կրնար յապաղիլ՝ անգլօ-ռուս դաշնադրութեան կնքումէն յետոյ, որուն շատ մը արմատականներ հակառակ էին.»

—Համի Դոփյուսնա լրագիրն ալ, խօսելով Պ. Ֆալիէռի Լոնտոն այցելութեան վրայ, կ'ըսէ թէ կարելի չէ զայն անջատել Էտուարտ թագաւորին Ռուսիա այցելութենէն, վասն զի առաջինին իրողութիւնը անշուշտ ազդած է երկրորդին վրայ։ Իտալական թերթը, առանց բան մը ըսելու այն խնդրոյն վրայ թէ ֆրանքօ-ռուս դաշնակցութիւնը Անգլիոյ, Ռուսիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ եռեակ զինակցութեան մը վերածուած է, կը յարէ.— «Պատճառ մը չկայ թշնամական նշանակութիւն մը տալու այդ համաձայնութեան։ Պ. Ֆալիէռի և Էտուարտ թագաւորին այցելութիւնները նոր նշան մը կը կազմեն մարդկային գործակցութեան մեծ մեծ ջանքին, Իտալիա, օրինաւորապէս միացած Աւստրիոյ և Գերմանիոյ, բարեկամ Ֆրանսայի ու Անգլիոյ, առանց հակառակութիւն մը ունենալու Ռուսիոյ հետ, համակրութեամբ կը տեսնէ երեք տէրութեանց միութիւնը՝ խաղաղասէր լուծումներու համար հաւաքական փափաքներով, երեք տէրութիւններ որոնք կրնան մեծ ազդեցութիւն մը գործել Եւրոպայի ճակատագրին վրայ։ Անգլիա, քաղաքական այս նոր երեւոյթին մէջ, կը ներկայացնէ բարոյական ուժի հաստատ կամքը։»

— Ռուս լրագիրներէն Նովոյէ Վրէմիա կ'ըսէ թէ Ռուսերը միշտ համակիր պիտի ըլլան Անգլիոյ ու Ֆրանսայի բարւոք յարաբերութիւնները տեսնելով։ Նոյն թերթը կը յարէ.— «Պ. Ֆալիէռի այցելութիւնը անոր համար շահեկան է որ անկէ անմիջապէս ետքը Անգլիոյ թագաւորին ու Ռուսիոյ կայսեր տեսակցութիւնը տեղի պիտի ունենայ, ուր պիտի ընդլայնուին և կարելի է պիտի իրականանան Լոնտոնի մէջ յայտնուած գաղափարները։ Այդ երկու տեսակցութիւնները վերջնականապէս նոր ուղղութիւն մը պիտի տան միջազգային քաղաքականութեան, որ առանց վնասելու միւս տէրութեանց շահերուն, Անգլիոյ, Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ համար պիտի դիւրացնէ խաղաղութեան պահպանման նպաստաւոր լուծումներ։»

— Պ. Ֆալիէռ երբ Լոնտոն ժամանած օրը կառախումբէն վար կ'իջնէր, Էտուարտ թագաւորը դրկարաց յառաջացաւ. երկուքն ալ ջերմապէս իրարու ձեռք թօթուեցին։ Անգլիոյ թագաւորին դէմքը անկեղծ գոհունակութիւն մը կը յայտնէր։ Պ. Ֆալիէռ ալ զգացուած էր։ Էտուարտ թագաւորը ըսաւ.

«Կը յուսամ թէ լաւ ուղեւորութիւն մը կատարեցիք։»

Պ. Ֆալիէռ պատասխանեց.

«Շատ ազնիւ էք. ուղեւորութիւնս սքանչելի էր. շնորհակալ եմ։»

— Վիքթորիա կայարանէն մինչեւ Սէնթ-Ճէյմս պալատը ճամբուն երկու կողմերը ահագին բազմութիւն մը կեցած էր և մեծ համակրութեամբ կ'ողջունէր Ֆրանսայի նախագահը։ Լոնտոնի զարդարանքը խիստ շքեղ էր։ Հանդիսական կառքին մէջ Էտուարտ թագաւորին և Պ. Ֆալիէռի դէմը բազմած էին Գալլէսի իշխանը և Քօննոտի դուքսը։ Թագաւորը ու նախագահը մտերմօրէն կը խօսակցէին և միշտ կը բարեւէին ամբոխը։

— Պ. Ֆալիէռ երբ Պըքինկէմի պալատը գնաց թագաւորին ու թագուհիին այցելութիւն տալու, առաջնորդուեցաւ դեղին սրահը, որուն կահ կարասին նոյն գոյն ունեցող է՝ ոսկիէ և գեղաքանդակ զարդարանքներով։ Արարողապետը թագաւորին ու թագուհիին մօտ առաջնորդեց Պ. Ֆալիէռը, որ խոնարհութիւն մը ըրաւ. թագուհին շնորհալի կերպով ձեռքը երկարեց։ Նախագահը ներկայացուց Պ. Բիշոնը, որուն Էտուարտ Է. մեծ համակրութիւն յայտնած էր քիչ առաջ կայարանին մէջ։

— Էտուարտ թագաւորը, որ բնաւ գրաւոր չի խօսիր, Պըքինկէմի պալատան [illegible] իր բաժակաճառը, զոր արդէն հրատարակեցինք մեր Վերջին Լուրերու բաժնին մէջ, խիստ սահուն ֆրանսերէնով մը արտասանեց։

— Հացկերոյթին ատեն Էտուարտ Է. Վիքթորիա պատուանշանի մեծ ժապաւէնը նուիրեց Պ. Ֆալիէռի. նաեւ զանազան պատուանշաններ՝ Պ. Բիշոնի և ֆրանսացի միւս պաշտօնատարներուն։

ԱՆԳԼԵՒՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆ ՏԱՃԱՐԸ

Լոնտոնի մէջ կազմակերպուած անգլօ-ֆրանսական ցուցահանդէսին այցելուները պիտի յափշտակուին այն յարկաբաժնէն որ «Հարստութեան Տաճար» անունը կը կրէ։ Առասպելական են նաեւ իր մէջ գտնուած գանձերը։ Ոսկի, ադամանդ, հազուագիւտ մետաղներ, մարգարիտներ և ուրիշ թանկագին առարկաներ զարդարած են այդ բաժինը, և որոնց արժէքը միլիոններ կը գնահատուին։ Այդ թանկագին առարկաներուն մէկ քանին, զորս Ֆրանսայի և Անգլիոյ ոսկերիչներն ու ակնավաճառները ցուցադրած են հոն, նախապէս Նոր-Սիւտ-Ուէյլս Պանքայի գրահապատ գանձարանին մէջ պահուած էին, ցուցահանդէսին բացման ժամէն քիչ առաջ իրենց յատուկ բաժինը փոխադրուելու համար։ Ոսկիին արտադրութեան վայրկեանէն սկսեալ մինչեւ 20 ֆրանքնոց ֆրանսական ոսկի մը շինուելու ատեն ի՛նչ ձեւափոխութիւններէ որ կ'անցնի, այցելուն յայտնապէս կը տեսնէ հոն։ Այսպէս նաեւ ադամանդին ամէն վիճակները, հանքէն նոր հանուած ձեւը, կէս տաշուած ձեւը և կատարելապէս մաքուր ու գործածելի ձեւը։ Սեղանի մը վրայ կայ ոսկի զանգուած մը, որ ցարդ գտնուածներուն մէջ ամէնէն մեծն է և իր գտնուած տեղին անունով Մէյպլէնտ կը կոչուի. 35,000 ֆրանքէն աւելի կը գնահատեն անոր արժէքը։ Այս ոսկիի զանգուածին վրայ կամ մէջը ցորենահատիկի չափ, իսկ մետաղային աղտ կամ օտար մարմին չկայ։ Ոսկիի մեծ զանգուածներուն մեծ մասին պէս, այս զանգուածն ալ պարզ դիպուածով մը գտնուած է։ Ջուրին մէջ ոսկի փնտռող գործաւոր մը ոտքը կարծր առարկայի մը զարնուելով կը ծռի բարկութեամբ, ոտքին զարնուելով իրեն ցաւ պատճառող քարը աւելի հեռուն նետելու համար, և զարմանքով կը տեսնէ որ փայլուն ոսկիի խոշոր կտոր մըն է ձեռքին հանդիպածը զոր քար կարծած էր։ Այս ոսկիի կտորը Հարաւային Նոր Կալլէսի կառավարութեան կը պատկանի այժմ. «Հարստութեան Տաճար»ին մէջ դիզուած թանկագին առարկաները գողութեան ո և է վտանգէ զերծ վիճակի մը մէջ կը գտնուին։ Այդ առարկաները հաստ ապակիէ ցուցափեղկի մը ետին դրուած են, և զանոնք տեսնել փափաքող այցելուներն ալ երկաթէ ամուր վանդակով մը բաժնուած են այդ ցուցափեղկէն։ Ջայլամի յոյժ թանկագին փետուրներ, ճայի փետուրներ, փղոսկրներ, գաղտակլուէ նուրբ քանդակագործներ և կրիայի խեցիէ և ադամանդապատ գործեր կան այդ «Հարստութեան Տաճար»ին մէջ, որոնք մանաւանդ երեւելի արուեստագիտօրէն կարգադրուած ելեկտրական լոյսերուն ականդիւթական տեսարան մը կ'ընծայեն և այցելուները դիտելով չեն յագենար։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը Կայս. Պալատ վերադարձաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՈՒՄ.— Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Ֆոն Մարշալ, Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ, Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնսթան և Աւստրիո-Հունգարիոյ դեսպան Բալլավիչինի մարքիզը պատիւ ունեցան առանձնապէս ներկայանալու Ն. Կ. Վեհափառութեան։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ աւազակներու հալածման և ձերբակալման համար կատարուած ընդհարումի ատեն մեռած մէկ Պէօլիւկ էմինիի, երկու տասնապետի և երկու զինուորներու ընտանիքներուն օրինական քանակութենէն աւելի ամսաթոշակներ յատկացուին։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Ֆրանսայի մէջ օսմ. կառավարութեան հաշւոյն շինուած Սամսուն և Ագհիսար թորփիլանաւերը մայիս 12ին Պիրէոս ժամանած են։ Ատոնց մէջ կը գտնուին Կայս. Թիկնապահ նաւային միրլիվա Պուքնամ փաշա, նաւային սպաներ, նաւաստիներ և գործաւոր պաշտօնեաներ։

ՎԻՔԹՕՐ ՆԱՓՈԼԷՕՆ ԻՇԽԱՆԸ.— Իտալիոյ թագաւորին ազգականներէն Վիքթոր Նափոլէօն իշխանը, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեց Քէօսթէնճէի շոգենաւով։ Իտալիոյ դեսպանատան գործակատար Պ. Սֆօրցա զայն դիմաւորելով, առաջնորդեց Բերա Բէլէս օթէլը, ուր պիտի բնակի, ո՛րքան ատեն որ Կ. Պոլիս մնայ։

— Իշխանը Կ. Պոլիս գալէ առաջ, Պուքրէշի մէջ հիւրընկալուած էր Ռումանիոյ թագաւորին կողմէ։ Հետը կը գտնուին Էժօ տը Լիւսինժ իշխանը և գնդապետ Նիլդօ։

— Իտալիոյ դեսպանատան գործակատարը ծանոյց Վիքթոր Նափոլէօն իշխանին թէ Վեհ. Սուլթանին հրամանով հիւրամեծար մը իշխանին տրամադրութեան տակ պիտի գտնուի, որքան ատեն որ Կ. Պոլիս մնայ։

—Խարիճիէի արարողապետ Խայրէտտին պէյ, երէկ, Բերա Բէլէս երթալով Վեհ. Սուլթանին անունով բարի գալուստ մաղթեց իշխանին, որ խնդրեց իր շնորհակալութիւնները մատուցանել Ն. Կ. Վեհափառութեան։

—Նափոլէօն-Վիքթոր-Ժէրօմ իշխանը, 1862 յուլիս 18ին ծնած Բարիզի մէջ, որդին է Ժէրօմ Պօնափարդ իշխանին՝ ազգական Նափոլէօն Գ.ի. Նաեւ թոռն է Ժէրօմ Պօնափարդի, Վէսթֆալիոյ թագաւոր և կրտսեր եղբայրը Նափոլէօն Ա.ի։ Իշխանը, իր մօրը կողմէ, Քլօթիլտ իշխանուհիին՝ ծնեալ Սավուայի իշխանուհի, մօտաւոր ազգականն է Իտալիոյ թագաւորին։ Իշխանին քոյրը՝ Լէթիսիա իշխանուհին ամուսնացած է Աօսթէի դուքսին հետ։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԹՐՄԻՆ.— Իտալիոյ դեսպան Իմբէրիալի մարքիզը, որ արձակուրդով Հռոմ կը գտնուի, Զուիցերիա գացեր է, ուր երկու շաբաթի չափ պիտի մնայ և յետոյ Կ. Պոլիս պիտի ուղեւորի։

—Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնսթան, յառաջիկայ երեքշաբթի, արձակուրդով Ֆրանսա պիտի ուղեւորի Բաքէ Ընկերութեան Ֆուիժի շոգենաւով։

—Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Ֆոն Մարշալ, յառաջիկայ շաբթու, Կ. Պոլսէն արձակուրդով պիտի մեկնի։ Անոր բացակայութեանը միջոցին դեսպանատան գործերը պիտի վարէ Պուքրէշի դեսպան Պ. Ֆոն Քիտէրլէն Վախթէր։

—Անգլիոյ դեսպանատունը, այսօր, Թարաբիոյ ամարանոցը կը փոխադրուի։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատունը Բ. Դուռնէն խնդրեց դիւրութիւններ ընծայել գերման երկու գիտուններու՝ Պ. Ֆոն Պուտէմպրի և Պ. Կրդվալի, որոնք տեսանոց հնաւանդութեանց մասին ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարեն Սապանճայի, Գիլէճիկի, Գաւիայի, Ագշէհրի, Ըլկընի, Էյէյլիի և Պուլկար Տաղի կողմերը։

ՀԱՅԴԱՐ ՓԱՇԱՅԻ մէջ բժշկական վարժարանին դիմացը գտնուած գետինը բուսաբանական պարտէզի պիտի վերածուի նոյն վարժարանին համար։

ՊՐՈՒՔՍԷԼԻ մէջ Պէլճիքայի թագաւորին հովանաւորութեամբ կազմակերպուելիք ցուցահանդէսին օսմ. կառավարութիւնն ալ պիտի մասնակցի։ Տրապիզոնի վաճառականներէն ոմանք ձեռնհաս պաշտօնատունէն արտօնութիւն խնդրած են՝ նոյն նահանգին բերքերը և արտադրութիւնները այդ ցուցահանդէսին մէջ ցուցադրելու համար։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ ժամ 6ին հրդեհ ծագեցաւ Էջինքէօյի մէջ փայտաշէն տուն մը, որ Կայս. Թիկնապահ Ֆայիք պէյի սեփականութիւնն էր, և փաստաբան Վիքէն էֆ.ի կողմէ վարձուած։ Ամբողջ տունը այրեցաւ։ Տունը կը ներկուէր, որով հրդեհը այդ առթիւ ծագած ըլլալու է դիպուածով։

ԳԻՆՈՎ ԵՒ ՅՈՒՍԱՀԱՏ.— Բ. Դրան պաղտասային մօտ Սէր Մուսլուք թաղը բնակող որմնադիր Վանկէլ, երէկ գիշեր, բաւական արբեցած, ուզեց վերջ տալ իր կեանքին. «առիթ օրլֆիւբիզ» խմեց և քիչ վերջը սկսաւ սուր ցաւեր զգալ և պոռալ։ Ոստիկանութիւնը իմանալով հարկ եղած բժշկական դարմանները ընել տուաւ։

ՊՈԼՍՈՅ Հասքեճլարի կողմը դեղի վաճառական Պ. Պօղոս, երէկ, ժօթէլութը բեռնակիրներու միջոցաւ արջասպի տմաններ պարունակող սնտուկներ գետեղել կուտար իր մթերանոցը, երբ սնտուկներէն մէկը վար ինկաւ, տմանը կոտրեցաւ և արջասպը գետինը թափեցաւ։ Բեռնակիրներէն Իսմէլի, Իսմէյի, Գաբրիէլ ու Անմէտի ոտքերը ու ձեռքերը այրեցան։ Իսկոյն բժիշկ բերուելով հարկ եղած դարմանները եղան։ Ասոնցմէ Իսմէլի վէրքերը ծանր ըլլալով հիւանդանոց ղրկուեցաւ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ. — Գալաթիա Մախթանէ ծառուղիի, Շօրաւ Իսկէլէսի, գողութիւն մը կատարուեցաւ Պ. ու Տիկին Բօլացոյի տունէն։ Ասոնք գարեջրատուն մը կը բանեցնէին հոն։ Գիշերները տակաւին տուն չգացած, յաճախ աչքէ կ'անցընէին իրենց տանը դուռը։ Առջի գիշերը հիւր մը ունեցան՝ Օր. Կիզլինա, որ մինչեւ ժամ 2 հոն մնաց և մեկնեցաւ։ Պ. ու Տիկին Բօլացո ըսին այդ հիւրին որ գացած տանն իրենց տանը դուռը անգամ մը աչքէ անցընէ։ Աղջիկը կատարեց այդ յանձնարարութիւնը և տեսնելով որ դուռը կղպուած է, իսկոյն վերադարձաւ ու իմաց տուաւ Պ. ու Տիկին Բօլացոյի, որոնք անմիջապէս վեր ելան և տեսան թէ երկրորդ յարկի սենեակին դուռը կոտրած, փոքր դրամարկղը բացուած և պարունակութիւնը՝ 325 ոսկի, հինգ ոսկինոց պանքաւանը մը, քսան ոսկինոց ժամացոյց ու շղթայ, ոսկիէ երեք մատանի, Օր. Կիզլինայի վերաբերող քսան ոսկի և ոսկի ժամացոյց մը ու շղթան գողցուած են։ Ոստիկանութեան իմաց տրուելով քննութեան ձեռնարկուեցաւ։ Պ. Բօլացօ ըսաւ թէ նոյն իրիկունը չորս հոգի իր գարեջրատունը գալով երկուքը նստած և երկուքն ալ գացած էին. քիչ ետքը միւսներն ալ մեկնած էին. զանոնք առաջին անգամ ըլլալով տեսած էր։ Քննութիւնները առաջ կը տարուին։

ԱՐՆԱՎՈՒՏԻՒՂԻ բարձրերը, երէկ, վեց տարեկան յոյն տղայ մը՝ Անտոն, ուրիշ տղոց հետ խաղալու ատեն կրակ վառեց և Անտոնի հագուստները բռնկեցան։ Տղան սկսաւ պոռալ. մայրը իմանալով հոն փութաց մարելու կրակը, բայց ձեռքերը այրեցան. տղուն ալ մարմնոյն զանազան մասերը այրած էին, որով երկուքն ալ հիւանդանոց ղրկուեցան։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ նաւամատոյցին մօտերը, տօլի գիշերը, տոլլապան Մէհմէտ կը կռուէր հօյը հետ։ Կռիւը երբ բուռն տաքացաւ, տոլլապաններու տէլէքճի Մէհմէտ միջամտեց և իրարմէ զատել ուզեց։ Այդ միջոցին տոլլապան Մէհմէտ գետինէն խոշոր քար մը առաւ և հօյը գլխուն նետեց, բայց քարը՝ միջամտող Մէհմէտի գլխուն գալով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

ԳՈՒԼԷ ԳԱՊՈՒԻ Մաքրի փողոցը բնակող դերձակուհի Վիրժինի, առջի իրիկունը, իր տունը գացած ատեն, ծաղիկ չինող աղջիկ մը քար մը նետեց անոր գլխուն և վիրաւորեց։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ այս իրիկուն Մեծ Կղզի կ'երթայ և մինչեւ երկուշաբթի օր Ն. Ամենապատուութիւն պիտի հիւրընկալուի իր եղբօրը՝ Տօքթ. Կամրաս էֆ. Օրմանեանի ամարանոցը։ Ս. Պատրիարքը Կղզի գտնուած միջոցին այցելութիւններ կուտայ օդափոխութեան գացող ծանօթ ազգայիններու։

ԿՈՎԿԱՍԻ դպրոցասիրական մարմինը որ դպրոցներու և մանաւանդ արհեստական վարժարաններու քաջալերութեան համար կազմուած է, ընդհանուր հաշուետուութիւն մը ըրած է, ուրկէ կ'երեւայ թէ իր հիմնած վարժարանին մէջ 1907ին ուսած են 127 աշակերտներ, որոնցմէ 14ը չրջանաւարտ ելած են։ Նոյն մարմինը 30 հատ բոլորովին աղքատ աղայոց կրթութեան հոգը ստանձնած և անոնց բոլոր ծախքերը ինք վճարած է։ 1907ին մէջ այս մարմինը 8688 րուպլի մուտք ունեցած է և 7389 րուպլի ծախք։ 1908 յունուար 1ին նոյն դպրոցասիրական մարմնին դրամագլուխը հասած է 28,117 րուպլիի։ Նոյն տարուան համար ծախք նշանակուած է 7731 րուպլի։ Դպրոցասիրական մարմնին անդամներուն թիւը կը հասնի մօտաւորապէս 200 հոգիի։

ՊԱՔՈՒԻ ԿՐԹԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆԸ նոր գումարելով՝ իր տարեկան տեղեկագիրը (906-907) կարդացած է, ուրկէ կը տեսնուի որ նոյն մարմինը մանկական ընթերցանութեան յարմար ութը գիրքեր հրատարակած է, որոնց մէջ է նաեւ Մոնրիթ և Ժիւլ Վէրն վիպասաններուն երկու գիրքեր։

⁂ Պագուի մէջ վերջերս տեղի ունեցած է Ս. Նունէի անուամբ կառուցուած աղջկանց բարձրագոյն վարժարանին հաստատութեան 60ամեայ տարեդարձի հանդէսը։ Այդ հաստատութեան տեղեկագրէն կ'երեւի որ վարժարանը ունի 500 աշակերտուհիներ, որոնցմէ 250ը Ռուսեր են, 108ը Հայ և մնացեալներն ալ այլեւայլ ազգերու կը պատկանին։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎՈՅ ատենապետ Տ. Գրիգորիս Արքեպս. Յովհաննէսեան փափաք յայտնած է Ս. Պատրիարք Հօր, որպէսզի ինք քարոզիչ կարգուի Պէյլէրպէյի եկեղեցիին, այն պարագային երբ Տ. Գէորգ Սրբազան չընդունի առաջարկուած քարոզչական այդ պաշտօնը։

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ երէկ իր շաբաթական նիստը գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ և զբաղեցաւ գաւառական կարգ մը վարժարաններու ուսուցչաց վճարումներու խնդրով։ Նոյնպէս Խորհուրդը կարդաց Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ հասած այն պաշտօնագիրը որով Պուլկարիոյ ազգ. վարժարաններու մասին ձեռք առնուած միջոցներուն և եղած գոհացուցիչ կարգադրութիւններուն վրայ տեղեկութիւններ կը հաղորդէր։

⁂ Խորհուրդը իր նախընթաց նիստին մէջ, ինչպէս գրած էինք, վաւերացուցած էր Սմբատ էֆ. Դուլեթեանի կողմէ պատրաստուած և հրատարակուած «Մայրենի Լեզու»ները՝ հայերէն ընթերցանութեան համար։ Սակայն Խորհուրդը պայման դրած է որ փոխէ այդ հրատարակութեան անունը և Ընթերցարան կոչէ, և յատուկ կոչ մը պատրաստելով վրան փակցնէ, քանի որ Մայրենի Լեզու անունով և ազգ. վարժարաններու մէջ գործածուած դասագիրքերը Նպաստից Սնտուկին կը պատկանին և անոնց արդիւնքը յատկացուած է գաւառի կարօտ վարժարաններուն։

ՔԱՌԱՁԱՅՆԻ ԽՈՒՄԲԸ. — Բերայի քառաձայնի խումբին անդամներուն դրամական նուէրները ըրաւ դարձեալ Աբրամ էֆ. Հալաճեան, որ մանաւանդ հոգածութիւն մը ցոյց կուտայ այդ խումբին հանդէպ։ Հինգշաբթի իրիկուն երբ ուր ատեն քառաձայնի փորձերը աւարտեցան, Հալաճեան էֆ.ի կողմէ մասնաւորապէս տասը ոսկի բաժնուեցաւ անոնց։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎՈՅ անդամ և Գատըգիւղի առաջնորդ Տ. Կարապետ Ա. քհնյ. Սանտալճեան շաբաթ մը ի վեր անկողնոյ կը ծառայէ։

ԹՕՓԱՅԻ ազգ. վարժարաններու Հոգաբարձութիւնը երէկ առաւօտ Նսանեան վարժարանին մէջ նիստ գումարելէ յետոյ, անդամներէն Արամ Հայաճեան, Պօղոս Բէրէքէթճեան, և Տօքթ. Մարտիրոս էֆ.ները, այցելեցին Ս. Երրորդութեան չրջափակին մէջ գտնուող Նորեկեան մանկապարտէզը։ Մանկապարտէզպանուհի Տիկին Աղաւնի Սարաֆեան իր օգնական օրիորդներուն հետ ընդունեց Հոգաբարձութեան անդամները, որոնք այցելեցին դասարանները։ Մանկապարտէզի փոքրիկները իրենց ձեռարուեստի աշխատութիւնները կատարած էին մանկավարժական առարկաներու վրայ։ Հոգաբարձութիւնը, որ աւելի դպրոցին և տղոց առողջապահական վիճակը քննել կ'ուզէր, դիտեց որ մէկ երկու բաժանումներու մէջ պէտք եղածէն աւելի թիւով աշակերտներ խճողուած են. նաեւ տղոց առողջապահութեան վերաբերեալ կարգ մը ուրիշ կէտեր նկատողութեան առաւ և մօտէն ուսումնասիրելով յանձնարարեց որ տղոց զբօսանքի միջոցին կանանց կողմի բակին վրայ ծածկոյթով մը գոցուի, որպէսզի մի գուցէ տղաք արեւահար ըլլան. յետոյ որոշուեցաւ մինչեւ արձակուրդ նոր գրասեղաններ յանձնարարել, քանի որ եղածները աձէն ու չափազանց հինցած են։ Հոգաբարձութիւնը այս առթիւ յանձնարարեց տեսչին եւ Տիկին Սարաֆեանի, որպէսզի աչքի առջեւ ունենալով մանուկներուն առողջապահութեան պէտքը և ուրիշ անհրաժեշտ պէտքեր՝ նիւթական թէ կրթական, յատուկ տեղեկագրով մը ներկայեն Հոգաբարձութեան որպէսզի կարեւորը տնօրինուի։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ. — Հրաժարեալ անդամ մը ինչ որ կը գրէ նոյնը չի խօսիր.—Արեւելքի մէջ, Աղքատախնամի անդամ մը հրաժարման պատճառ ցոյց կուտայ իր զբաղումներուն առատութիւնը և ոչ թէ Աղքատախնամի արդի անկերպարան վիճակը, սակայն անպաշտօն շրջանակներու մէջ բոլորովին տարբեր կը խօսի։ Երբ նոյն մարմնին քանի մը անդամները պատճառաբանեալ հասարակական հրաժարական տուին, առանց անոնց պատճառը հասկնալ ուզելու՝ նորեր կանչել յարմար դատեցին. այս առթիւ տեսէք թէ ի՛նչ կը պատմէ այդ հրաժարեալ անդամը մէկ քանի անձերու ներկայութեան, որոնք պատրաստ են վկայելու, եթէ Թաղական Խորհուրդը ուզէ ստուգել, և արդի Աղքատախնամի անդամներուն գործած ղեղծումները հասկնալ։ Յիշեալ հրաժարեալ անդամը հետեւեալը կը պատմէ.— «Թէոդիկ էֆ. Լապճինճեան, Յակոբ էֆ. Նորհատեան և ուրիշ մը միաձայնութեամբ անդամ ընտրուելով, հրաւիրագիրեր կը ղրկուին. սակայն հետեւեալ օրը անոնց բերնէն զարմացմամբ կը լսեմ թէ որ և է նամակ չեն ստացած։ Բնական է թէ խնդիրը հասկնալ կ'ուզեմ և կը ստուգեմ որ ժողովէն դուրս երկրորդ որոշում մը և հրաման մը կը տրուի Աղքատախնամի գործակատարին՝ Պ. Ռուբէնի որ այդ նամակները իրենց տեղը չտանի»։ Ինչո՞ւ — որովհետեւ այդ նորընտիր էֆ.ներուն անդամակցութիւնը անախորժ կուգայ դիւանը կազմող երեք անդամներուն։ Ո՞ւր տեղ լսուած է որ ո և է ժողովի մը մէջ մեծամասնութեամբ տրուած որոշում մը դուրսը զբօսավայրերու մէջ մէկ-երկու հոգիի քմահաճոյքով փոխուի։ Թաղ. Խորհուրդը տեղականը քննած միջոցին ասոնք ալ պիտի կրնա՞յ հասկնալ։ Անտարակոյս այն պատճառը որով գործօն անդամ մը հրաժարեցաւ։ Աղքատախնամի անդամները ի՞նչ պիտի ըսեն այն կծու հրաժարականին զոր այս անգամ տուաւ դարձեալ իրենց անդամակիցներէն մէկը, որուն հետեւանքով նոյն մարմնոյ ատենապետը Թաղ. Խորհրդարան կը կանչուի և բացատրութիւն կ'ուզուի իրմէ։ Յիշեալը կը խոստովանի թէ արդարեւ դադրեցուցած են Ինճատիէի դեղագործը, որպէս զի դեղագիրները Սէլամեթ չերթան. ասոր վրայ՝ Թաղ. Խորհուրդը կը հրամայէ որ ըստ օրէնքին պէտք է Ինճատիէ իր դեղագործը ունենայ, ինչպէս որ ալ երեք չորս օրէ ի վեր սկսուած է Ինճատիէի երկու դեղագործներու դեղագիր ղրկուիլ, թէեւ մէկը յոյն։

ՆԻՀԱՎԷՆՏ ԵՌԱՁԱՅՆԸ. — Ծանօթ երաժշտապետ Գրիգոր էֆ. Զալըհեանի կազմած և երկար ատենէ ի վեր խնամով մարզած Նիհավէնտ եռաձայնի խումբը, որ կը բաղկանայ Գումգաբուի Դպրի, Ենիգաբուի և Սամաթիոյ Դպրաց Դասերէն, վաղը Գումգաբուի Ս. Յարութիւն եկեղեցիին մէջ հանդիսաւորապէս պիտի երգէ Նիհավէնտ եռաձայնով պատարագը։ Այս երաժշտական հեղինակութիւնը պատրաստուած է Զալըհեան էֆ.ի կողմէ, որ ծանօթ է որդին իբրեւ փորձ հայկական երաժշտ։ Ժամերգութիւնները պիտի սկսին ժամը 12ին և Պատարագը ժամը 2ին։ Երգեհոնը պիտի նուագէ դաշնակահար Խօրասանճեան էֆ.։

— Մայր եկեղեցւոյ Դպրաց Դասը եւ վաղը հանդիսաւորապէս պիտի երգէ եռաձայն Ս. Պատարագը։ Երգեհոնը պիտի նուագէ ծանօթ երգահան Յարութիւն էֆ. Սինանեան։ Ժամը 2ին պիտի սկսի Պատարագը, զոր պիտի մատուցանէ Տ. Գէորգ Մ. Վրդ. Ասլանեան։

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ԽՆՋՈՅՔ. — Պալաթեն մեր թղթակիցը կը գրէ.— Տեղւոյս ազգ. վարժարանի երկսեռ աշակերտները չորեքշաբթի օր պտոյտի գացին Սիլիհտարի գեղեցիկ զբօսավայրը։ Առտուն կանուխ վարժարանէն մեկնեցան Օսմ. դրօշակներ ի ձեռին, իրենց ուսուցիչներուն, Թաղ. Խորհուրդի անդամներուն և Թաղին ռամիկներուն առաջնորդութեամբ։ Ճամբան Թաղին պահականոցներուն առջեւ, բարեմաղթական երգեր երգեցին տղաք։ Ֆենէր Նաւամատոյցէն մօտ Ռակեզլիւրի թիւ 4 չոգենաւը, որ դեռ քիչ օր առաջ նորոգուած էր և յատկապէս վարձուած Թաղ. Խորհրդոյ բազմարդիւն ատենապետ Ստեփան էֆ. Թելլիեանի նախաձեռնութեամբ։ Շոգենաւին մէջ աշակերտներուն կ'ընկերանային Թաղին քարոզիչ Տ. Գրիգորիս Մ. Վ. Պալագեան, քահանաներ, Թաղ. Խորհրդոյ բոլոր անդամներ ընտանիքով և բազմաթիւ ծնողքներ։ Տղաք ուրախ զուարթ հասան զբօսավայր, ուր եւս բարեմաղթական երգեր երգեցին։ Մինչեւ իրիկուն տղաք վայելեցին դաշտային զբօսանքին բոլոր հաճոյքները։ Կէսօրին և իրիկունը լիառատ ուտելիքներով և պտուղներով ճոխ պատուեցան աշակերտները Ստեփան էֆ. Թելլիեանի կողմէ, որ կարօտները մասնաւոր հոգածութեան առարկայ ըրաւ։ Վերադարձի հաճոյքը լրացուց եղաւ ուրախութեանց, շոգենաւին վերեւ և տղոց ձեռք ծածանող դրօշները, երգերու զուարթ ձայները խիստ հաճելի տպաւորութիւն մը գործեցին նաւամատոյցներու վրայ հաւաքուած հետաքրքիր բազմութեան։ Շոգենաւը յառաջացաւ մինչեւ Ունգարանի կամուրջին մօտ և յամր ընթացքով վերադարձուց ուղեւորները Պալաթու նաւամատոյցը։ Վարժարանին Տնօրէն Պալագեան Հայր Սուրբը, Թաղ. Խորհուրդը և ի մասնաւորի ատենապետը շնորհաւորութեան և շնորհակալութեան արժանի են այս առթիւ, որոնք ոչինչ խնայած էին տղոց զբօսանքի բոլոր հաճոյքները ըմբոշխնել տալու համար։

ԿԱՅՍ. ՔԱՂԱՔ. ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի այս տարուան չրջանաւարտներու ցանկին մէջ, զոր հրատարակեցինք նախընթաց չաբթու, մոռցուած էր անունը չրջանաւարտ բժիշկներէն՝ Տօքթ. Սուրէն Սալախեանի։

ՎՐԻՊԱԿ. — Երէկուան Պ. Մելիք Թէվէքէլի բանասիրական յօդուածին մէջ հետեւեալ վրիպակները սպրդած են. — Ա. էջ Դ. սիւնակ՝ ծրարելով=ծուարելով, Ե. սիւնակ գործելով=գործելոյ, Զ. սիւնակ զուրգի=չուրգի, լուանոյ=լուանայ, վատատակայն=վատատակալաւրն։

ՀԱՅ-ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԲԵՄ

ՎԱՂԸ ՊԻՏԻ ՔԱՐՈԶԵՆ. —

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին մէջ ժամը 2.30ին Պրոֆ. Յ. Հ. Ճէճիզեան։

⁂ Սկիւտարի մատուռին մէջ ժամը 3ին Վեր. Ա. Պ. Շմաւոնեան։

⁂ Կետիկ-Բաշայի Ամերիկեան Վարժարանին մէջ (Լանկայի եկեղեցիի պաշտամունք) ժամը 2.30ին Տր. Հ. Գ. Կրին։

⁂ Գույպըլ-Հաւուզի մատուռին մէջ ժամը 3ին Վեր. Յ. Դ. Դրիգորեան։

⁂ Խասգիւղի մատուռին մէջ ժամը 7ին Վեր. Ս. Յ. Զորիկեան։

Երիտ. Քրիս. Ընկերակցութեան Աղօթաժողով

Գում-Գաբուի Բէթէլին մէջ, ժամը 7.30ին,

⁂ Սկիւտարի մատուռին մէջ, ժամը 7.30ին, Նիւթ Մատթ. ԺԴ. 28։

ԳԱՌԼՄԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ, ԲԵՐԱ
ԱՐՏԱԿԱՐԳ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ԶԵՂՋՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ
Ամէն ճիւղերու մէջ գտնուող
ամառ վաճառքներէն հետեւեալները
առաջ բերենք միայն

ՊԼՈՒԶՆԵՐ	Բոնժէ պաթիսթէ, ասեղնագործուած	20
ՊԼՈՒԶՆԵՐ	Ճաբոնական ձեւով	27
ՊԼՈՒԶՆԵՐ	Ժանեակէ, խիստ ամառ	50
ՔՕՍԹԻՒՄ-ԹԱՅԵԼՕՐ	գծաւոր կտաւէ	130
ԲԱՇ-ԲՈՒՍԻԷՐ	Նոր գոյներով	70
ԺԻՒՊԵՐ	կտաւէ	20
ԺԻՒՊԵՐ	Բիքէէ	18
ԺԻՒՊՕՆՆԵՐ	Լաւ թաֆթայէ, կրկին քղանցքներով, ամէն գոյնէ, բեքլամի ապրանք	95
ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ	Զանազան գոյներով շատ վայելուչ	14
ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ	Ֆանթէզի գեղեցիկ կոթով	20
ՍԵՂՄԻՐԱՆՆԵՐ	Նոր ձեւով եւ շատ դիմացկուն	22
ԳՕՏԻՆԵՐ	Առաձգական մետաքսէ	12

5 ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՆՈՐՁԵՒԵՐՈՒ
ԳՈՒԲՕՆՆԵՐ
ԻՐԵՆՑ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԷՔԻՆ ԿԷՍ ԳԻՆՈՎ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, մայիս 28)

Պ. ՖԱԼԻԷՌ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 մայիս.— Կալլէսի իշխանն ու իշխանուհին, երէկ իրիկուն, ի պատիւ Պ. Ֆալիէռի հանդիսական սեղան մը տուին Մառլպորօ պալատին մէջ։ Հրաւիրեալները ապա Պըքինկէմի պալատը գացին, ուր հանդիսական պարահանդէս մը տեղի ունեցաւ, որուն մասնակցեցան 1800 հոգի։

ԼՈՆՏՈՆ, 27 մայիս.— Պ. Ֆալիէռ այս առտու Սէնդ-Ճէյմս պալատին մէջ ընդունեց դեսպանական մարմինը և զանազան արհեստակցութեանց կողմէ իրեն ուղերձներ մատուցուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ, 27 մայիս.— Պ. Ֆալիէռ այսօր քաղաքապետարանին մէջ ճաշեց։ Նախագահը քաղաքապետարանին նախ մատենադարանի սրահին մէջ սովորական արարողութեամբ ընդունուելով, ոսկիէ տուփի մը մէջ դրուած քաղքի գոլատեան ուղերձ մը մատուցուեցաւ իրեն։ Այս ուղերձին մէջ, 1903ին նախագահ Պ. Լուպէի Լոնտոնի քաղաքապետարանին այցելութիւնը յիշելով, ըսուած է թէ Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջեւ անկեղծ բարեկամութեան զգացումները տարուէ տարի աւելի կ'ամրանդուին, և համաշխարհիկ խաղաղութեան և քաղաքակրթութեան յառաջդիմութեան համար տեւական երաշխաւորութիւն մը կը կազմեն։ Ուղերձին մէջ, ի վերջոյ, մաղթանքներ կան նախագահին առողջութեան և Ֆրանսայի բարգաւաճման համար։ Պ. Ֆալիէռ միջնաքաղաքին կողմէ իրեն մատուցուած այս ուղերձն ընդունելով, ըսաւ.— «Տէ՛ր իմ, դուք գիտէ՛ք, ձեր մէջ հրաւիրելով, ճշմարիտ խինդ մը պատճառեցիք ինծ. շնորհակալ եմ ձեզ, խորապէս զգածուած Ֆրանսայի և իր նախագահին համար ձեր արտայայտած զգացումներէն։ Ես ալ ի բոլոր սրտէ անկեղծ մաղթանքներ կ'ընեմ Լոնտոնի մեծ ու գեղեցիկ քաղաքին համար»։ Սեղանի մասնակցողներուն թիւը 800է աւելի էր. ի մէջ այլոց՝ Կալլէսի իշխան ու իշխանուհին, Շլէզվիգ-Հոլշտայնի Քրիստիան իշխանը և Քոնօտի Արթուր իշխանը։ Թագաւորին և թագուհիին կենացը պարպուած բաժակներէն ետքը, Լորտ Քաղաքապետը նախագահին կենացը բաժակ առաջարկեց։ Պ. Ֆալիէռ ֆրանսերէն լեզուով շնորհակալութիւն յայտնեց, և Ֆրանսայի ու Անգլիոյ միջեւ բարեկամական յարաբերութեանց 1903 տարւոյն մէջ նախագահին այցելութենէն ի վեր աւելի եւս ամրապնդուիլը դիտել տալով, չեշտեց Ֆրանսան ու Անգլիան իրարու կապող շահերուն նոյնութիւնը և յոյս յայտնեց որ բարեկամական յարաբերութիւնները և գործակցութիւնները առապային մէջ ալ տեւական պիտի ըլլան և աւելի բարեկամօրէն պիտի ընդարձակուին։ Ապա բաժակ պարպեց Լորտ Քաղաքապետին և միջնաքաղաքին յաջողութեան կենացը։ Քաղաքապետարանէն մինչեւ Սէրք Հաուզ փողոցները լեցուած էին խանդավառ բազմութեամբ։ Նախագահը այս իրիկուն ներկայ պիտի գտնուի Քովընդ Կարտընի մէջ ի պատիւ իրեն տրուելիք հանդիսաւոր ներկայացման։

—Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշօն, որ կ'ընկերանայ Պ. Ֆալիէռի, այսօր ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպօնի հետ արտաքին գործոց պաշտօնատունը երթալով, ժամու մը չափ խորհրդակցեցաւ արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյի հետ, երկու երկիրներու վերաբերեալ քաղաքական խնդիրներու վրայ։ Այս խորհրդակցութիւնը հաստատեց թէ երկու Տէրութիւններուն միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ։

ՄԱՆՇԻ ՆԱՒԱԲԱԺԻՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 մայիս.— Մանշի նաւաբաժինը, ծովային պաշտօնատան հրամանով, յառաջիկայ ամսուան մէջ Նորվեկիա պիտի երթայ և երեք շաբաթի չափ բացակայ պիտի մնայ Բորգլանտէ։ Նոյն նաւաբաժինը չպիտի այցելէ Պալթիկի նաւահանգիստները։

ԱՄԵՐԻԿԱ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 27 մայիս.— Նախագահ Պ. Ռուզվէլդի, պատերազմական նախարար Պ. Թաֆթի և ապագայ պետին միջեւ երկարատեւ խորհրդակցութենէ ետք որոշուեցաւ առայժմ ետ չկանչել Քուպայի մէջ գտնուած ամերիկեան զինուորները։

ՍՎԷՆ ՀԷՏԻՆԷ ԼՈՒՐ ՉԿԱՅ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ, 27 մայիս.— Սվէն Հէտինի գիտական արշաւախումբէն մէկ քանի ամիսէ ի վեր լուր առնուած չէ։ Ստոքհոլմէն ալ կը գրեն՝ թէ Ստոքհոլմի աշխարհագրական Ընկերութեան մէջ չափազանց մտահոգութիւն կայ այս մասին։ Հէտինի վերջին նամակի թուականը դեկտեմբեր 6 է, Շիկացէ գրուած։ Հէտին կ'ուզէր իր երկուքուկէս տարուան երկրաբանական ուղեւորութիւնը վերջացնել Դիպէդի հարաւային արեւելեան լեռնադաշտին դեռ չխուզարկուած մասին մէջ քննական խիզախ արշաւ մը ընելէ ետքը, Հնդկաստանի ճամբով Եւրոպա վերադառնալ։ Հէտին գրած էր թէ իր արշաւախումբը անցեալ նոյեմբերին, Շիկացէէ ճամբայ ելլելէ ետքը, ուտելիքի պակասութիւն ունեցած և Դիպէդի բնիկներուն թշնամական վարմունքէն չափազանց նեղուած էր։

ԼՈՒԻ ՆԱՊՈԼԷՈՆ ԻՇԽԱՆԻՆ ՄԵՆԱՄԱՐՏԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 27 մայիս.— Բլէն երկու եղբայրներուն հետ Լուի Նապոլէոն իշխանին ըրած մենամարտներուն պատճառին վրայ ստոյգ տեղեկութիւն չկայ դեռ, բայց կը հաւատեն թէ Նապոլէոն իշխանը վերջերս Բլէն եղբայրներու բնակարանին մէջ, որոնց ազգական է, (Իվան Բլէն ֆրանսացի կոմսուհիի մը հետ ամուսնացած է) Ռուսիոյ նաւատորմը քննադատելով անձնպաստ կարծիք յայտնած և յառաջ եկած վիճաբանութիւնը մենամարտի յանգած էր։ Իվան Բլէն Քիրիլ մեծ դուքսին թիկնապահն էր և Բէդրօբավլով զրահաւորին Բորդ-Արթուրի առջեւ ընկղմած ատեն անոր հետ մազապուր ազատած էր մահուանէ։ Նապոլէոն իշխանը նախ մենամարտեցաւ Իվան Բլէնի հետ, որ երկրորդ հարուածէն վիրաւորուեցաւ։ Ասոր վրայ եղբայրը Բօլ Բլէն մենամարտի մտնելով երկրորդ հարուածին մահացու կերպով վիրաւորուեցաւ կուրծքէն և հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, ուր մեռաւ։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 29 մայիս.— Անգլիոյ Պանքային դրամի սակին զեղչումը որ և է ազդեցութիւն չըրաւ Բարիզի Սակարանին վրայ։ Ֆրանսայի Պանքան ալ հարիւրին չորսէն երեքուկէսի իջեցուց դրամի սակը՝ արժեթուղթի փոխարէն փոխատուութեանց համար։ Ֆրանսական Ռանթին գիներուն անկումը, որ այսօր ալ շեշտուեցաւ, արգելք կ'ըլլայ մէկ քանի օր առաջ յայտնուած լաւ տրամադրութեանց։ Ֆրանսական հարիւրին երեք առկոսով Ռանթը 25 սանդիմ կորսնցնելով 95 90 եղաւ՝ այսինքն մէկ «քուան»ի անկում՝ եկամտի տուրքին ծրագիրը քուէարկուելէն ի վեր։ Օտար արժեթուղթերը հանդարտ են, բացի ռուսականներէն, որոնք լաւ կը բռնուին։ Օսմ. արժեթուղթերու գինները հանդարտ են։ Էրէյլիի ածխահանքի բաժնեթուղթերը 335էն 329ի իջան։ Ռիօ Թինթօ 1579էն 1620ի բարձրացաւ, վասն զի պղինձը 57.10էն 58.05ի բարձրացած էր։ Պալիա Գարայտըն 453 փակուեցաւ։ Սպանիական կաշառը 2 չիլլին վրայ գնելով 12 17 եղաւ։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ անգլիական քոնսոլիտէները 87.31էն 87.87ի բարձրացան։ Ամերիկեան արժեթուղթերը միջին հաշուով կէս «քուան» վրայ գրին։ Հանքային բաժնեթուղթերը բռնուած են, բայց նոր բարձրացում չունեցան։ Լոնտոնի մէջ անհատական պանքաներու դրամի սակը հարիւրին 1.60 է։

— Ֆրանսայի Պանքային վարչական Խորհուրդը արժեթուղթի վրայ փոխատուութեան սակը հարիւրին 4էն 3ուկէսի զեղչեց։ Յառաջիկայ չորեքշաբթի համար դրամի սակին համար ալ զեղչ մը յուսալի է։

—Պ. Ֆալիէռի Սկանտինավեան երկիրները այցելութիւնը և Ռուսիոյ կայսեր հետ հանդիպումը վերջնականապէս տեղի պիտի ունենայ յուլիս 16ին։ Պ. Ֆալիէռ, որուն հետ պիտի գտնուի արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշօն, օգոստոս 1ին Բարիզ պիտի դառնայ։ Այդ թուականին միայն նախարարապետ Պ. Քլէմանսօ Քարլսպատ պիտի երթայ՝ իր տարեկան բուժումը կատարելու։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նախագահ Պ. Ֆալիէռ այս առտու ժամ 10ին ճամբայ ելաւ Վիքթօրիա կայարանէն, ուր ներկայ էր Էտուարդ թագաւորը։ Պ. Ֆալիէռ և Էտուարդ թագաւորը շատ սիրալիր կերպով հրաժեշտ առին իրարու, բազմութեան կողմէ խանդավառութեամբ ողջունուելով։

ՓԱՐԻԶ.— Պ. Ֆալիէռ երբ Տօվր ժամանեց, ծովը շատ ալեկոծուած էր, որով փոխանակ Լեոն Կամպեդդա յածանաւակին, ուրիշ չոգենաւով մը Քալէ ուղեւորեցաւ. հոն ժամանելուն ընդունուեցաւ տեղական իշխանութեանց կողմէ։ Քալէի քաղաքապետին պատասխանելով Պ. Ֆալիէռ ըսաւ թէ շատ ազդուած էր Լոնտոնի մէջ իրեն եղած ընդունելութենէն, յայտարարեց որ իր այցելութիւնը պահպանած էր սիրալիր համաձայնութիւնը։ Պ. Պ. Ֆալիէռ ու Բիշօն իրիկուան ժամ 6ին Բարիզ ժամանեցին։

ՀՌՈՄ.— Վատիկանի շրջանակներուն մէջ կը յայտարարուի թէ Վիեննայի պապական նուիրակ մոնսէնեօր Կրանիթօ տի Պէլմոնթէն ետ պիտի չկոչուի։ Միւս կողմէ Վիեննայի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կը հերքուի այն լուրը թէ Վատիկանի մօտ աւստրիական դեսպանը ետ պիտի կոչուի՝ Զատկի օրը Վատիկանի մատուռին մէջ Պապին պատարագած պահուն վիեննացի բրոֆէսորի մը առաջ բերած միջադէպին համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Հիւսիսային ծովին մէջ պատահած միջադէպ մը զանազան մեկնութեանց պատճառ կ'ըլլայ. Գերմանները ձերբակալեր ու [illegible] բանտարկեր են անգլիական ձկնորս նաւի մը նաւապետը, որ Կրիմսպի ժամանելուն բողոքեց Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանին մօտ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիական լրագիրները համակարծիք չեն որ սիրալիր համաձայնութիւնը դաշնակցութեան մը վերածուի Անգլիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ։ Նոյն լրագիրները վշտացած կ'երեւան Թանի դիտողութիւններէն՝ անգլիական բանակին համար։

— Պ. Բիշօն Ռիւթէրի մէկ ներկայացուցչին կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ Պ. Ֆալիէռի Լոնտոնի տուած այցելութեան արդիւնքներուն վրայ։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Պաշտօնապէս կը հերքուի այն լուրը թէ Պէլկրատի հելլէն դեսպանը իր պաշտօնատեղէն պիտի հեռանայ՝ դժգոհ ըլլալով Սերպիոյ քաղաքականութեան նոր ուղղութենէն։ Կ'ըսուի թէ այդ քաղաքականութիւնը փոփոխութիւն կրած չէ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքի յունիսի վերջերը Պէրլին երթալով, ֆոն Պիւլով իշխանին հետ պիտի խորհրդակցի։ Ֆոն Պիւլով իշխանը յետոյ Վիեննա պիտի ուղեւորի։

ՓԱՐԻԶ.—Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով Անգլիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ սիրալիր համաձայնութեան մօտերս պիտի յաջորդէ իրական դաշնակցութիւն մը, որ ապահով գրաւական մը կը նկատուի Եւրոպայի խաղաղութեան պահպանման։

ՔԱԼԷ. — Պ. Ֆալիէռ, Անգլիայէ մեկնելէ առաջ, հեռագիր մը ուղղելով Էտուարդ թագաւորին, շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն եղած ջերմագին ընդունելութեանց համար. յաւելց թէ Լոնտոնի ուղեւորութենէն անջնջելի յիշատակ մը պիտի պահէ իր սիրտին մէջ։

ՊԷՇԴԱ.—Բոլոզէայի և Շթուլվայսէնպուրկի մէջ, երէկ առտու երկրաշարժի զօրաւոր ցնցումներ զգացուեր են։ Քէչքէմէդի մէջ ալ երէկ իրիկուն և այս առտու նոր ցնցումներ զգացուեցան։

ՔԱԴԱՆԱ. — Երէկ իրիկուն ժամը 6.45ին երկրաշարժի խիստ զօրաւոր ցնցում մը զգացուեցաւ Մանգանոյի մէջ՝ Աչիրէալլի մէջ և մեծ վնասներ պատճառեց։

ՑՈՒՐԻԽ. — Այս տեղի լիճին վրայ փոքր առագաստանաւ մը շրջեցաւ և մէջը գտնուած չորս Գերմաններէն երկուքը խեղդուեցան։

ԽԱՐՊԻՆ. — Հարաւային Մանչուրիոյ երկաթուղիին շահագործումը սկսաւ առջի օրը։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

Օսմ. Ապահովագրական Ընդհ. Ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու հանրութեան թէ Տէար Ժօզէֆ Ապրավանէլ իրաւունք չունի Ընկերութեան անունով գործելու և ապահովագրական գործ կատարելու իր հաշւոյն, ալեւ դադրած ըլլալով Ընկերութեան ապահովագրական միջնորդի պաշտօնէն։ 30—17

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 16/29 Մայիս			
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Փ. Կ. Օ. Ռ.		104 31
Ամենէն բարձր գին		»	— —
Ամենէն վար գին		»	— —
Ռումելի Երկաթուղի գոց		Ֆր.	180 1/2
Ամենէն բարձր գին		»	— —
Ամենէն վար գին		»	— —
ԲԱՑՈՒՄ 17/30 Մայիս			
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Փ.Կ. Օ. Ռ.		104 31
» » » ժամը 5ին	Փ.Կ.	»	104 32
Ռումելի Երկաթուղի		Ֆր.	181 5/8
» » ժամը 5ին		»	180 1/2
Քարաֆ Կ. Պոլսոյ		»	431 —
Ընդհ. երկթ. Գործ. Ա.սերէ	Փ.Կ.	»	514 —
» » » Բ.սերէ	Փ.Կ.	»	510 —
» » բժնթղթ		Ա. Զ.	16 42 1/2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 29 Մայիս			
Միացեալ Օսմ. պարտք.) բաց.	Ա. Բ.		96 15
) գոց	Փ.Կ.	»	96 10
Ռումելի երկաթուղի		Ֆր.	182 —
Թրանսվալ		»	56 50
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	724 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	Փ. Կ.	»	436 —
Գալիա Քարա Այտըն		»	453 —
Օսմ. մաքսատուն		»	502 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	Փ. Կ.	»	95 90
Քրէտի Լիոնէ		»	1180 —
Ռուսական 5 %	Փ. Կ.	»	98 35
Իտալական Ռանթ		»	104 45
Սպանիական արտաքին		»	95 60
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25 13
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի		»	2 75

ԱՐԱՆՑ ՅԱՏՈՒԿ
Այն ԶԷՖԻՐ Շապիկները
ՈՐՈՆՔ
ԹԻՐԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ
ԱՄԷՆԷՆ ՏՈԿՈՒՆ,
ԱՄԷՆԷՆ ՎԱՅԵԼՈՒՉ
ԵՒ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆՆ ԵՆ
ԿԱԿՈՒՂ ՕՁԻՔՆԵՐ ԵՒ ՔԱՌԻԶՕՒԷ
ԹԵՒՆՈՑՆԵՐ ԱԼ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ

PURGEN

ԲԻՒՐԺԷՆ
ԻՏԷԱԼ ՆՈՐ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

ԲԻՒՐԺԷՆ լաւագոյն, ամէնէն հաճելի և ազդեցիկ մաքրողականն է։ Իր սքանչելի բոյրով՝ ընտիր շաքարեղէնի մը կը նմանի։ Մեծ քանակութեամբ առնուած պարագային իսկ անվնաս է և խիթ չի պատճառեր։ ԲԻՒՐԺԷՆ թէ՛ մեծերու և թէ փոքրերու կողմէ հաճոյքով կը գործածուի։ Ապահով կերպով կը բուժէ պնդութիւնը, արիւնեռութիւնը, արեան համախառնումը, գիրութիւնը, այլն այլն։

Պահանջել ինքնատիպ տուփը։

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառատանց և դեղարաններու մէջ։

Միակ ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար
ԺԱՔ ԻՆՍԷԼՊԷՐԿ
Պոլիս, Քիւչիւք Ապտուլ էֆ. խան, Թիւ 6 50—24

ԻԼԱՆ
Զըրաաթ Պանգասընըն

2400 թօփ մուխթելիֆ գըլթաստա պէյազ բուրշըմլըգ քեաղըտը
150 թօփ պաթալ գըլթաստա սաթինէ բավեա քեաղըտը
150 թօփ պաթալ գըլթաստա ընկլի քեաղըտ
2700

Զըրաաթ Պանգասը իչիւն լուզումը օլան պէրվէճհի պալա 2700 թօփ քեաղըտ մէվգըի միւնագասայա վազ գըլընմըշ օլուպ շէհրը հալը րումինին օնտօգուզունճը բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ տօգուզտա իհալէի էվվէլիէսի վէ իրթէսի սալը կիւնիւ սաաթ տօգուզտա գաթը իհալէսի պէչ թէնզիլ իտէն օլուր իսէ գապուլ իտիլէճէք իհալէի գաթիէսի իճրա օլունաճաղընտան իսթէքլի օլանլարըն նումունէլէրինի կէօրմէք վէ շէրաիթինի անլամագ իչիւն մէզքիւր Պանգանըն իտարէի մէրքէզիէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 14 մայըս 324

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 72 —

ԲՕԼ ՄԱՐԿՐԻԹ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿԻՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ԺԸ.

ՌՕՃՃԷՐՍ ԷՆՏ ՔՕՔԼԷՑ

Շիկահեր մարդը սկսաւ անկեղծօրէն խնդալ։ Ռօճճէրս մպտեցաւ եւ օգնականին ուսը ծեծելով, ըսաւ.

—Գաղափա՞ր մը յղացաք թէ ի՛նչպէս պէտք է գործել։

—Արդէն գործած եմ։

—Ի՞նչպէս։

—Այդ երկու կիներուն սենեակը մտայ, երբ կը ճաշէին։

—Ինչ վտանգաւոր բան։ Եթէ յանկարծակիի բերէին ձեզ։

—Անկարելի էր, քանի որ իբր ելեկտրագէտ ծպտած եւ կապոյտ լօդիկ հագած էի, գործիներու տուփ մը ձեռքս։

—Ա՛հ, ա՛հ։

—Այո՛։ Անոնց սենեակներուն ելեկտրական զանգակները նորոգեցի։

—Ի՞նչպէս։

—Ալ եւս լսելի չեն ըներ իրենց ձայնը։

—Օ՜հ, օ՜հ։

—Նոյնպէս աչքէ անցուցի պատուհանի բեւեռները։ Ծիծաղաշարժ չէ՞ք գտներ որ այդ ծերուկ կինը երիկ մարդու մը պէս իր վրայ կը կրէ լեցուած ու խոշոր բեւեռներ մը։

—Ինչ ըրիք։

—Փամփուշտները ալ եւս անգործածելի են։

—Է՛հ, է՛հ։

—Եթէ գործերնուդ կուգայ, անոնց սենեակը կրնանք մտնել առտուան ժամը երեքին ատենները, գիշերային հսկողին պտոյտէն յետոյ։

—Բօքլէյ, լաւ խաղ խաղացեր էք։ Այդ խորամանկ կիները չպիտի կրնան օգնութիւն խնդրել, քանի որ ելեկտրական զանգակը աւրեր էք, ո՛չ ալ հրացէն պարպել, քանի որ փամփուշտները անվնաս են ալ եւս։ Բայց ինչպէս ներս պիտի մտնէք։ Դուռները միազանգուած տախտակէ ըլլալուն, չէ կարելի դուրսէն բանալ։

—Օ՜հ, սիրելի պարոն, շատ դիւրին գործ է ատիկա։ Փականքին պտուտակները հանեցի եւ յետոյ տեղը դրի։ Ուժգնօրէն հրելնուս պէս՝ կը բացուի դուռը ու ներս կը մտնենք։

—Կեցցէ՛ս։ Բայց պիտի պօռան անոնք։

—Ոչ։ Երկուքնիս մէկանց պիտի վախցնենք պառաւը։ Իսկ լաւ պիտի ընեմ համեմատաբար երիտասարդ եղող կինը, որ Ժիվէր կոմսուհին, միսթրէս Գարման կամ իշխանուհի Սթրէքօֆ կամ Մարիա Բարիթաա տէլլա Թօրրէ, կամ Բօլսօն անուն աղջիկը, ինչպէս կը նախընտրէք կոչել։

—Ինչո՞ւ համար լաւ. կրնայ աղաղակներ արձակել։

—Ոչ։ Ան պիտի վախնայ, տեսնելով որ իր յարգելի մայրը աղմուկ չի հաներ։ Ի հարկին կրնանք քիչ մը քլօրօֆօրմ հոտոտել ալ պառաւին։

—Ինչո՞ւ համար թմրեցնենք։

—Որովհետեւ երկաթէ բազուկներ ու դաստակներ ունի, բան մը ուրկէ զուրկ են տարիքոտ տիկինները։

—Օ՛հ, յարեց Ռօճճէրս տեղէն վեր ցատկելով։ Ըսել կ'ուզէք թէ...

Ռօճճէրս կը վարանէր մտքէն անցածը ըսելու։

—Այո՛, կ'ըսեմ։

—Ի՛նչ, պառաւը մի՞թէ...

—Հաուքինս է, ծպտեալ։ Շատ լաւ կատակերգութիւն կը խաղայ եւ հիանալի կերպով կը ծպտի։ Շատ զօրաւոր մարդ է։

—Դուք ալ վար չէք մնար անկէ։ Շնորհաւորութիւններս, Բօքլէյ։ Ինչպէս կրցիք հասկնալ։

—Բթամատէն։

—Ի՞նչ բթամատ։

—Անոր ձգած հետքէն... Ինչպէս գիտէք, ո՛չ մէկ բթամատ կը նմանի ուրիշի մը։ Այնպէս մը յարմարցուցի որ կարծեց. հոլ պառաւը մատները դրաւ՝ սեղանի ծածկոցին վրայ թափած մելանէն, եւ որոշեալ մը մաքրած ատեն մատներուն հետքը ձգէ անոր վրայ։ Այսօր՝ կրցի հասկնալ թէ Հաուքինսի բթամատն է, որուն մեծութիւնը կը համապատասխանէ ճիշդ այն չափումին որ հինգ տարի առաջ կատարուած է Նիւ-Եորքի բանտին մէջ, ուր Հաուքինսի լուսանկարն ալ քաշուած է։

—Ուրի՞շ ապացոյց չկայ։

—Այո՛, յարեց Բօքլէյ։ Իբր սեղանապետ ծպտած ներս մտայ յանկարծ, ճաշի ափսէն ձեռքս, մինչ պառաւը կը կատարէր իր լոգանքը։ Ամօթխածութեամբ անդին դարձուցի գլուխս, բայց նայուածքս սեւեռելէ յետոյ։ Հաուքինսի այրուածքին նշանը տեսայ աջ ուսոսկրին վրայ։ Ինչպէս կը տեսնէք, Գալթիմօրի բանտէն խոյս տուած է ան, իր խշտիքը եւ աթոռակը կրակի տալէ յետոյ։ Նոյն ինքն Հաուքինսն է։ Անգաղտնապահ նայուածքներուս համար լիշոցներով ընդունուեցայ, որոնք ազնուականութեան պատկանող պառաւ կնոջ մը բերնին չեն վայլեր։

Բօքլէյ, այդքան երկար պարբերութիւն մը արտաբերելէն յոգնած, ուիսքի կուլ տուաւ։

—Ի՞նչպէս կրցիք այդ տարազը հագնիլ, հարցուց Ռօճճէրս։

— Օթէլին վարիչները, ոստիկանութեան դէկոյցին վրայ, մեր հետազօտութիւնները կը դիւրացնեն, չգիտնալ ձեւացնելով։ Անոնք կը կարծեն թէ պարզ քսակահատներ են այդ երկու կիները։

— Շա՛տ լաւ։ Անոնց պայուսակներն ու սնտուկները պրպտեցի՞ք։

— Այո՛։ Արժեթուղթերը մէջերնին չկան։ Արժեթուղթերու վաճառման մասին արգիլք դրուած եւ ամէն կողմ գեկուցուած ըլլալուն, այդ ճարտար գողերը Լօնտոնի մէջ կորուստով ծախած են արժեթուղթերը, միջնորդներու ձեռքով։ Բայց միթրէս Սուէնի ադամանդները ամբողջովին կը գտնուին սեւ պզտիկ սնտուկի մը մէջ, որ պղնձապատ է։

—Շա՛տ լաւ։ Բայց ի՞նչ հարկ քսակահատներու պէս գործելու եւ գիշերանց ներս մտնելու։ Գայթակղութիւն չպիտի հանե՞նք միթէ... Դրացիները ի՞նչ պիտի ըսեն։

—Գործելու լաւագոյն եղանակ մը ունի՞ք որդեակս։

—Այո՛, կը խորհէի որ...

—Ըսէ՛ք։

—Վաղը, Ֆրանսական ոստիկանութեան ձերբակալել կուտանք զանոնք։

—Յետա՞յ։

—Բանտ կ'առաջնորդուին երկու տիկինները, կը հարցաքննուին եւ նախնական քննութիւն կը կատարուի... Այդ միջոցին ատեն կ'ունենանք ամերիկեան կառավարութեան հաշուոյն աշխատելու եւ երկու տիկիններուն վտարումը պահանջելու։

—Ամէնէն պարզ միջոցն է ատիկա, ըսաւ Բօքլէյ դէմքի ծամածռումով։

Այս վերջինը տխուր կը զգար վիպական վերջաւորութիւններէ, արկածներէ եւ մելօտրամէ։

—Այո՛, բայց գործս չի գար աս ալ, յարեց Ռօճճէրս։

—Գործերնուդ չի՞ գար մի։

—Ոչ։ Կը փափագիմ զիս շահագրգռող մասնաւոր թուղթեր ձեռք անցընել։ Այդ բանին համար պէտք է հինգ վայրկեանի խօսակցութիւն մը ունենալ միսթրըս Գարմանի հետ, քանի որ աս է իր վերջին անունը։

—Ուրեմն անոր սենեակը պիտի մտնենք այս իրիկուն։

—Այո՛։

—Եւ անգամ հոն գտնուելնուս պէս...

—Նախ գողցուած ադամանդները կ'առնենք։ Միթրէս Սուէնս տասը հազար տոլար խոստացած է իւրաքանչիւրին։

—Այո՛, ըսաւ Բօքլէյ ոգեւորուած եւ ուրախ դէմքով մը։ Լաւ գործ մըն է։

—Խիստ լաւ։

(Շարունակելի)

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Կայս. Պանքային Պոլսոյ մասնաճիւղը այս անգամ իր պողպատեայ մթերանոցը ընդարձակած եւ փոքր դրամարկղներուն թիւը աւելցուցած ըլլալով, հասարակութեան տրամադրութեան ներքեւ կը դնէ զանոնք, արժեթուղթ, գոհարեղէն եւ կարեւոր թուղթեր պահելու համար։ Սոյն պողպատեայ մթերանոցին քով, դիւրութեան եւ ապահովութեան ամէն միջոցները ներկայացնող յատուկ սրահ մը յատկացուած է, ուր վարձակալները մուտք պիտի կրնան գործել մասնաւոր դուռնէ մը՝ բացի կիրակիներէն, ամէն օր, նոյն իսկ տօնական օրերը՝ հետեւեալ ժամերուն։ Նոյեմբերի սկիզբէն մինչեւ ապրիլ վերջը առաւօտուան ժամը $7^{1}/_{2}$էն (Ը. Ն.) մինչեւ ժամը $12^{1}/_{2}$ (Ը. Թ.)։ Մայիսի սկիզբէն մինչեւ հոկտեմբերի վերջը առաւօտուան ժամը 7էն (Ը. Ն.) մինչեւ ժամը 12 (Ը. Թ.)։ Փափաքողները ամէն օր վերոյիշեալ ժամերուն կրնան այցելել սոյն պողպատեայ մթերանոցը եւ տեղեկութիւններ առնել վարձքերու գիներուն վրայ, որոնք խիստ դիւրամատչելի են։ 20—9

ԲՈԼՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Որոնք Զաքմաքճըլարի զարիթամին ընտանի տեսարանը կը կազմեն, Գ. ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ

ՄԻԱԿՆ Է

թէ՛ հնութեան, թէ՛ ճշդապահութեան եւ թէ մանաւանդ ուղղամտութեան կողմէ։ Ամէն համբաւի մը կռթնած, այս վաղեմի Գրատունը միշտ յառաջդէր է նորանոր հրատարակութիւններով ճոխացնելու իր այլազան գրացանկը եւ այսօր հաճոյքով է որ կը ծանուցանենք իր նոր հրատարակութեանց շարքին առաջին քանի մը հատորները.—

Ա. Տէր եւ Տիկին Հ. Ասատուրի Աշխարհաբար Քերականութեան ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆ.

Բ. Ֆրանսերէնը ԻՆՔՆԻՆ ԻՐՄՈՎ սորվելու նորագոյն եւ դիւրագոյն շարքի մը Ա. հատորը (Le Français, cours complet pour l'enseignement direct de la langue française. 1re année, պատկերազարդ).

Գ. Տ. Եղիշէ եպս. Դուրեանի ՔԱՌԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ (գրաբարի լաւագոյն քերականութիւնը).

Դ. Բ. ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ (Թրքախօս վայրերու համար).

Ե. ԻՐ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԳՐԱՑՈՒՑԱԿԸ, որուն այնչափ անհամբերութեամբ կը սպասուէր։

Անոնք որ սպառած կը կարծեն Իզմիրի Տէօլէյեան տպարանին հանրածանօթ հրատարակութիւնները.—Վիքթոր Հիւկոյի, Լամարթինի, Մոլիէռի, Աղեքսանդր Տիւմայի, Ուօլթըր Սքօթի եւն. գործերը— ապահովաբար ճշմարիտ գոհունակութեամբ պիտի իմանան թէ Գ. ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏՈՒՆԸ միակ կեդրոնատեղին է այդ հազուագիւտ գրքերուն։ Նոյն իսկ օտար գրքերու հայթայթման համար, թուրքերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն, գերմաներէն— լաւագոյն բան մը ըրած կ'ըլլան ամէնէն առաջ Զաքմաքճըլարի թիւ 20 գրավաճառանոցը դիմելով։ 20—14

ՏՕՔԹ. Յ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

Կանանց եւ արանց ծննդամիզական եւ արտաքին հիւանդութեանց, ի մասնաւորի գաղիական ու ջերմամիզական ախտերու։

Տօքթ. Ուղուրլեան որ երկար տարիներէ ի վեր նշանաւոր հիւանդանոցներու մէջ կ'աշխատէր, այս անգամ իր ընդարձակ ճիւղին մէջ ալ աւելի հմտութիւն եւ փորձառութիւն ստացած՝ գիտութեան նորագոյն եւ դիւրամատչելի մեթոտներու համաձայն կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։ Ըսել աւելորդ կը համարինք թէ հիւանդները իրենց առաջին այցելութենէն իսկ խիստ գոհ եւ յուսադրեալ պիտի մեկնին Ուղուրլեան էֆ.ի նրբագին եւ հոգածու խնամքներուն շնորհիւ։ Ունի մասնաւոր դարմանատուն մը՝ Սիրքեճի Թրամ. վայ Ճատտէսին վրայ «Ֆեպիւս» լուսանկարչատան մէջ։

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 1-3 (Ը. Թ.) Բերա՝ Թագսիմ Ուղուրլեան դեղարանը, իսկ ժամը 4-11 իր դարմանատունը։ 20—5

Կարօտ հիւանդները միշտ ձրի

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆրանք, ամբողջովին վճարուած

Պահեստի գումար 38 000,000 ֆրանքի չափ:

ԴԻՒՐԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեղէն ըլլալու են, Երեսուն դրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆերայն տարեկան $3^{1}/_{2}$ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ ատկէ տոկոսը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3	օր	100–150	ոսկի	գումարի համար
6	»	151–200	»	» »
10	»	201–500	»	» »
15	»	501–1000	»	» »
30	»	1001 եւ անկէ վեր	»	»

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պահանջած դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տոկոսներէն պարունակեալ գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ ներկայացնողին անունով, բայց այդ պարագային, ներկայացուած իրաւատէրը (վէքիլ կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։ 50—31

Խնայողական Սնտուկէն զատ, Վինըր Պանք-Ֆերայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններով։

Ս. ՏՐԱՅՆ

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

ԲՈԼՈՐ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1908Ի ԳԱՐՆԱՆ ՈՒ ԱՄՐԱՆ

Զգեստներ՝ արանց, կանանց եւ տղոց համար
Գլխարկներ՝ «Իդա»
Անգլիական եւ Ֆրանսական ստոֆերի
Վիեննական սապիկներ
Ամերիկեան կօշիկներ
Մարօքէնէ նուրբ առարկաներ
Նուրբ անուշահոտութիւններ
Ճամբորդութեան առարկաներ
Պերճանքի առարկաներ
Փողկապներ, ձեռնոցներ, եւայլն, եւայլն։

ՏՐԱՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ
BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Աղեքսանդրիա, Դընիրէ, Գավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա եւ Պոլիս), Մանասթըր, Սկիւպ եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ յանձնառու կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ եւ Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաեւ միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի եւ 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքը Սալօնիք փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Սնտուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—37

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑ.

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ա. կարգ	Բարիզի համար	200 ֆր.		
»	» Մարսիլիոյ	»	160	»
Բ.	» Բարիզի	»	150	»
»	» Մարսիլիոյ	»	120	»

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։ Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէփի ճամբով)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։

15 50—29 Ֆ. ՌԸՖՖՈՒԼ

ԻԼԱՆ

Խազինէի Խասսայի Շահանէ

Ազ վէ Գարա տէնիզին գալպուրլանմըշ մէշէ քէօմիւրիւ պէհէր եիւզ օգգա գըյյէսի 36 ղուրուշ, Գարա տէնիզին սըրա քէօմիւրիւ պէհէր եիւզ օգգա գըյյէսի 29 ղուրուշ։

Խազինէի Խասսայի Շահանէ հաթապ անպարը իտարէսի իչիւն պիր սէնէի քեամիլէ զարֆընտա միւպայաա օլունաճագ իքի նէվ մանգալ քէօմիւրիւ պալատ հիզմէթլէրինէ մունհասըր փիեաթլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մայըս հալին 19ընճը պազար իրթէսի կիւնիւ իհալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճագընտան մէզքիւր քէօմիւրիւ թէսլիմէ վէ եա գըսմէն փիեաթը մուհամմէրէտէն նօգսանը իլէ իթթայէ թալիպ օլանլարըն եւմի օն Նիհայէթինտէ թէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասհիպէն նիհայէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհայա կելմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 15 մայըս 324 3 1

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերութ.

Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Իսմաիլիա շոգենաւը նաւապետ Անտէրսըն, կիրակի, 31 մայիս 1908 (Ը. Ն.) կէսօրէն ետք ժամը 2ին, Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ, իսկ երեքշաբթի 2 յունիս 1908 (Ը. Ն.) կէսօրէ ետքը, ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր եւ Պիրէա։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ասուան շոգենաւը, նաւապետ Վոչսքօի, յունիս 23ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կելիպօլի, Տարտանէլ, Միթիլէն, Իզմիր, Սաքըզ, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօրթ-Սաիտ եւ Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Ազդ.— Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ առաջին ճըմրուքէ ելած 20.000 քիլօ հնդիկ իւղ, 1000 թիթեղ առման ռուսական քարիւղ։ Երկուքին ալ նուազուրդը պիտի կատարուի 1908 մայիս 29ին (Հ. Տ.) հինգշաբթի օրը։ Անոնք որ կը փափաքին սոյն նուազուրդին մասնակցիլ եւ յանձնառութեանց տետրակին ծանօթանալ, կը հրաւիրուին ներկայանալ Վարչական Խորհուրդին, %ին 10 երաշխաւորութեան գումարով մը, ամէն երկուշաբթի եւ հինգշաբթի, ժամը 5էն մինչեւ 10 (Ը. Թ.)։

Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս 14/27 մայիս 1008 10—1

ԱՄԷՐ ՊԻՔՕՆ

Ամենաբարձր գնահատումներու արժանացած զանազան ցուցահանդէսներու մէջ։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ՝ Պօն, Ալժէրի, Մարսիլիա, Ռուան, Փօրթօ, Բարիզ, Լըվալուա-Բէրրէ

ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐ՝ Ֆիլիփվիլ, Ալժէ, Օրան, Լիօն, Սէթ, Տիժօն, Պարսելօնա, Ժընեւ,

AMER PICON
PHILIPPEVILLE
G. PICON
AMER PICON

ԱՄԷՐ ՊԻՔՕՆԸ, ամենէն շատ քինքինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կազդուրիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առտուն ընթիթի փոխանց կամ ճաշէն առաջ սառուցած ատեն՝ բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին շնորհիւ՝ մարդուս պակսած ուժերը կը վերանորոգուին եւ տենդը յերթ կը մնայ։

Ծանօթ. — Անխիղճ ըղիկ մեր վաճառած էջը կեղծած ըլլալնուն, մեր Բիքօն ստանալ մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կուտանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ շիշերը Ինիիօն տէ Ֆապրիքանի դրոշմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ
Գ. Լ. ՔԱՐՄԱ։
Գ. Գ.

Ա Ռէքքիա	Ղալաթիա
Էքօնօմիք Գօօբէռաթիվ	Ղալ., Բերա, Պոլիս եւ Գատըգիւղ
Բարատօրուլօ եւ Մէլէթիատիս	Ղալաթիա
Ժ Սթավրօբուլօ	»
Սթավրօբուլօ Եղբարք	»
Քօթթաքի Եղբարք	»
Թէպիլօղլու եւ Ընկ.	»
Ժան Բ. Տէօխլաս	»
Վէնոան Գասապեան (դեղվճ.)	Պոլիս
Մէհմէտ Քեազիմ	»
Թ. Լինօ	»
Գ. Սէֆէրեան	»
Ժ Վօնթիզիանօս եւ Ընկ.	»
Էմիլ Լաննըրսան	Բերա
Տէմէթրաքօբուլօ եղբ. Ք. եւ Ընկ.	»
Թ. Սուրէնեան Բերա. Կ. Պոլիս, Ղալաթիա	
Սօսիէթէ տէ Բրօտուիթ օր Ֆրանս	Բերա

եւլն. եւլն. եւլն. 50—12

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ռումէլիի Երկաթուղիի պարտատոմսերուն վիճակահանութիւնը

Ռումէլիի Երկաթուղիի պարտաթուղթերուն 230րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1908 մայիս 19/1 յունիսին, կէսօրէն առաջ ժամը 10ին, Հանր. Պարտքի կեդրոնատեղին, հրապարակաւ, Ելմտական, Հանրօգուտ Շինութեանց եւ Օսմ. Կայս. Պանքային պատուիրակներուն մասնակցութեամբ։ 5—3

Կ. Պոլիս 7/20 մայիս 1908

* *

Ազդ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ սա վառելանիւթերուն հայթայթումը. — 625 չէքի (250 քիլօ վառելափայտ մէջէ եւ 3800 քիլօ փայտածուխ, յանձնելի

250 չէքի վառելափայտ՝ Դրօշմաթուղթի տպարանին,

30 չէքի վառելափայտ՝ Կ. Պոլսոյ տեսչութեան,

240 չէքի վառելափայտ՝ Դօտուլ Փաշայի մթերանոցին,

65 չէքի վառելափայտ՝ Ոգելից ըմպելիներու Տնօրէնութեան,

40 չէքի վառելափայտ՝ Դրօշմաթուղթի Ղալաթիոյ գրասենեակին,

1500 քիլօ փայտածուխ՝ Հանր. Պարտքի կեդր. տպարանին,

1000 քիլօ փայտածուխ՝ Դրօշմաթուղթի տպարանին,

1000 քիլօ փայտածուխ՝ Ոգելից ըմպելիներու Տնօրէնութեան,

300 քիլօ փայտածուխ՝ Դօտուլ Փաշայի մթերանոցին,

Առաջարկներու նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ մայիս 21/3 յունիսին, եւ վերջնականը՝ 24/6 յունիսին։ Առաջարկներուն յանձնումը պէտք է կատարել վերջնական նուազուրդին յաջորդող երկու ամիսներուն մէջ։ Առաջարկները պէտք է յղուին կնքեալ պահարանով եւ յանձնառուները պարտին %էն 10 դրամական երաշխաւորութիւն մը տալ, իբր ապահովութիւն իրենց յանձնառութիւնները գործադրելու մասին։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

30/13 մայիս 1908 6–4

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւարկութեան երթեւեկութիւններ

Մայիս

Դշ. 14/27 Ինէպօլի, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ եւ Պաթում. կէսօրէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 14/27 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։
Եշ. 15/28 Իզմիր, Պիրէա եւ Աղեքսանդրիա. ժամը 10ին։
Եշ. 15/28 Օտեսա. ժամը 4ին։
Ուր. 16/29 Սեվաստօբոլ. ժամը 10ին։
Շբ. 17/30 Օտեսա. ժամը 10ին։
Շբ. 17/30 Տարտանէլ, Միթիլէն, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօրթ-Սաիտ եւ Աղեքսանդրիա. ժամ 4

50—34

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (162)

ԺԱՔ ՊՐԻԵՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԶՕՐԸ

Ա.

Ու պառաւը պատմեց Մարթի եւ մօրը վրայ գիտցած ամէն բան։ Երկուքին ալ աղքատութիւնը՝ համեստութիւնը եւ պարկեշտ կեանքը դրուատեց։

—Ամէն կերպով ինծի օգնելու միջոցը կը գտնէին։ Մարթ շրջազգեստ մը կամ փէշ մը կուտային։ Երբ տապակեղէն ու կարկանդակ ճաշակէին, միշտ ինծի ալ բաժին կը հանէին։ «Տիկին Թասէն, առէ՛ք սա կտորը», կ'ըսէր Մարթ, իր դէմքին պէս քաղցր ձայնով։

Պառաւ կինը երկար հառաչ մը արձակեց, ձեռքերը իրարու միացուց եւ աչքերը վեր բարձրացուց, երկինք վկայ բռնելու համար։ Պահ մը լուռ մնալէ յետոյ յարեց.

— Գողտրիկ աղջիկ մըն էր, պարոն։ Անկէ աղուոր ու խելացի աղջիկ մը չեմ տեսած կեանքիս մէջ. վստահ եմ թէ հիմա այն աստիճան գեղեցիկ աղջիկ մը դարձած է որ նմանը չէ կարելի երեւակայել երբեք։ Երանի՜ այն մարդուն, որ պիտի ամուսնանայ իրեն հետ։

Այս վերջին խօսքերուն վրայ, Ալպէր, որ բուռն յուզում մը կը զգար, չկրցաւ անհանդստութեան բնազդական շարժում մը զսպել։ Իսկոյն փոխեց խօսակցութեան նիւթը։

— Տիկին տը Ռիպիէր ինչպէ՞ս կը ճարէր ապրուստը։ Կարծեմ թէ այն ատեն հարստութիւն չունէր։

— Աւա՜ղ, պարո՛ն, հարստութիւն չունէր, բայց [illegible] էր։ Առտուընէ մինչեւ իրիկուն կ'աշխատէր։ Դաշնակի եւ երգի դասեր կուտար։ Հոս հոն կը վազվզէր։ Ա՜հ, կ'ապահովցնեմ թէ դժնդակ կեանք մը կը վարէր։

— Ի՞րա՛ւ կ'ըսէք։

— Այնքան դժնդակ որ իր տեղը ուրիշներ...

Մայր Թասէն պահ մը կանգ առաւ, իր խօսակիցին աչքերուն մէջ նայեցաւ. յետոյ մեղմական ձայնով մը ըսաւ.

— Այո՛, պարո՛ն, եթէ ուզէր՝ կրնար նորէն ամուսնանալ։ Վերջին տասներկու տարիներու միջոցին, երբ իր քով կը ծառայէի, քանիցս առիթ ներկայացաւ ամուսնանալու։ Չեմ խօսիր ամուսնական այն անպարկեշտ թելադրութիւններուն վրայ, որոնք զէշ դիտաւորութեամբ կը խնդրէին անոր ձեռքը... Հաւատացէ՛ք որ այն ատեն գեղանի կին մըն էր։

— Ինչո՞ւ համար չամուսնացաւ այն ատեն։

— Անոր պատճառը չեմ գիտեր։ Երբեմն կ'ըսէի անոր. «Տիկին Գաւարիէր, լաւ կ'ընէք, եթէ ամուսնանաք։»

Բայց ան միշտ սա պատասխանը կուտար.

— Ոչ, ո՛չ, կ'ուզեմ ամբողջովին նուիրուիլ իմ աղջկանս։ Մնաց որ՝ շատ տառապանք քաշած եմ ամուսնէս։

Ալպէր ըմբռնեց, քանի որ տեղեակ էր մայր Թասէնի չգիտցած մանրամասնութիւններուն։

— Իր առաջին ամուսնոյն վրայ չէ՞ր խօսեր երբեմն։

— Երբե՛ք։ Ցաւոտ փորձեցի հարցափորձել զինքը, բայց ոչ եւ է պատասխան չստացայ։ Կ'ուզէ՞ք որ իմ մտածումս յայտնեմ ձեզի...

— Այո՛, ազնիւ կին։

— Կ'երեւայ թէ տրամաթիք բան մը կայ այդ կեանքին մէջ։

— Կը կարծէ՞ք։

— Ապահով եմ այդ մասին։ Տիկին Գաւարիէր պչրասէր չէր բնաւ, բայց այրերուն եւ ամուսնութեան նկատմամբ այնպիսի խորշանք մը կը զգար որ բնական չէր թուեր ինծի։

Ալպէր չափազանց յուզուած դուրս ելաւ մայր Թասէնի հետ ունեցած տեսակցութենէն։ Ճշմարտութիւնը հետզհետէ աւելի բացայայտ կերպով երեւան կ'ելլէր։ Ամէն որ քաղած տեղեկութիւնները — այդ տեղեկութիւնները կը հանէին շատ կողմերէ եւ նոյն իսկ Լիլէն, ուր ծնած էր Մարթի մայրը— տակաւ կը փոխէին իր զգացումները։ Մինչեւ այն ատեն անբացատրելի մնացած շատ մը դէպքեր կը լուսաբանուէին, քանի՛ Ալպէր կը թափանցէր երկու կիներու կեանքին մէջ։ Միեւնոյն ատեն իր զայրոյթն ու տխրութիւնը կը նուազէին, եւ իր սրտին մէջ տեղ կուտային կարեկցութեան։

— Աւա՛ղ, երկուքն ալ մեղքնալիք վիճակ մը ունին, եւ ո՛չ թէ պախարակելի, կը խորհէր Ալպէր յաճախ։

Բայց ընդհուպ կ'աւելցնէր.

— Հակառակ այդ ամէնուն, չպիտի ներեմ անոնց, ստած ըլլալնուն համար։

Ալպէր դեռ իր քննութիւնը չաւարտած, Վիլֆրանշ կանչուեցաւ հեռագրով։ Մօրը առողջական վիճակը, երկար ատենէ ի վեր անյուսալի, ծանրացած էր յանկարծ։ Երիտասարդը ճիշդ ատենին հասաւ, ներկայ գտնուելով մօրը վերջին վայրկեաններուն։ Տիկին Մարիզ ճանչցաւ իր զաւակը։ Անբացատրելի անձկութեամբ մը կը սպասէր անոր։ Իր աչքերը չէին բաժնուեր այն դռնէն, ուրկէ ներս պիտի մտնէր Ալպէր։ Երբ այս վերջինը դրան մէջ երեւան եկաւ, Տիկին Մարիզ ուժ գտաւ տեղէն ելլելու եւ թեւերը երկարելու։ Իր դէմքը գերբնական ուրախութեամբ մը ճառագայթեց։

—Հիմա կրնամ մեռնիլ, մրմնջեց ան։

Ու երկարօրէն կուրծքին վրայ սեղմեց Ալպէրը։

Սիրական տղուն գլուխը մեղմօրէն կը հանգչէր իր կուրծքին վրայ. անոր խարտեաշ մազերը կը զգար։ Օրհասականին ուժերը կը նուազէին տակաւ։ Կեանքը յամրօրէն կը նուազէր, բայց Ալպէրի գլուխէն չէին բաժնուեր Տիկին Մարիզի նիհար ու երկայն մատները, որոնք ատենօք փայփայած էին իր տղուն մետաքսանման մազերը։ Պահ մը լսեց կամ լսել կարծեց սիրեցեալ ձայնը, որ ականջին ի վար կը մրմնջէր.

—Քանի որ այնքան կը սիրես այդ աղջիկը, հոգ չէ, ամուսնացի՛ր անոր հետ։

Յետոյ շնչառութիւնը դանդաղեցաւ հետզհետէ, ու մեղմօրէն, առանց ցաւի եւ հոգեւարքի, Տիկին Մարիզ իր վերջին շունչը աւանդեց զաւկին մազերուն վրայ։

Այդ կորուստ եւ անակնկալ մահը նորոգեց Ալպէրի վիշտը։ Կեանքի մէջ առանձին մնաց, զօրավիգէ զուրկ, անպաշտպան եւ նոյն իսկ աշխատութեան անկարող։ Ուստի կեանքն անտանելի թուեցաւ իրեն։ Ձմեռը եկած էր։ Քանի մը օր իրարու վրայ փոթորկալից անձրեւներ տեղացին, ծառերու վերջին տերեւները խլելով եւ մարդիկն ու իրերը թաղելով տխրութեան եւ մելամաղձութեան ալիքներուն տակ։ Մանաւանդ իրիկունները շատ նեղացուցիչ էին Ալպէրի համար։ Անհանդուրժելի ապաւորութիւն մը կ'ազդէր մթնոլորտ ու լռին տունը, ուր մայրը չէր գտնուեր ալ եւս, օգնութիւն սփռելու համար։ Երբ հովը կը փչէր տերեւազուրկ ծառերու մէջէն եւ ծխնելոյզը կը մռնչէր մռնչումով, ամբողջ տունը ցնցելով, Ալպէր տարօրինակ վրդովում մը կը զգար։ Մարմնին վրայ սարսուռներ եւ ականջին մէջ անսովոր բզզիւններ կը զգար։ Իրեն այնպէս կը թուէր որ բուռն քամիին սրտագին հեծութիւններուն կը խառնուէին անձկութեան կոչեր եւ զանգակի տխուր ղօղանջներ։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՓՕՑԱՃԵԱՆ